

A TARTALOMBÓL:

Kövek a langyos állóvízben / Magyar, szlovák két jó barát?

Gubík László: Egész közösségünket próbára tevő időszak előtt állunk

A krasznahorkai harangok üzenete

Egy szomorú történet kronológiája – a Malina Hedvig-ügy kilenc éve

Sztakó Zsolt: Két gondolat bánt engemet

Puss Sándor: Azt építjük, ami összeköt

Isten éltesse a zselízi Kincső néptáncgyűtest

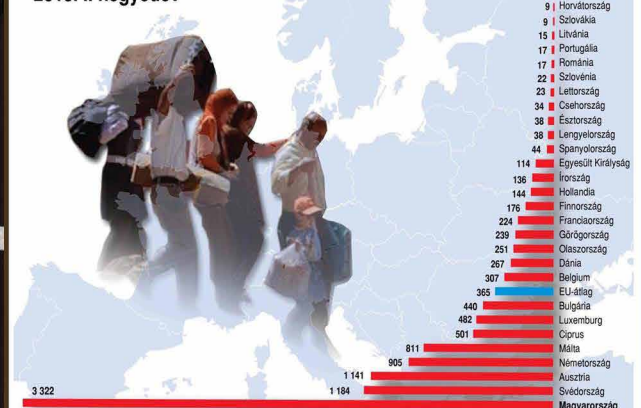
Magukra hagyottak

Beneš-dekrétumok: 70 éve tart a gyalázat

Molnár Imre: Magyarok és szlovákok határtalan kézfogására van most szükség

BÖJTE CSABA: Én nem a bevándorlóktól félttem Európát, hanem a lagymatag keresztényektől.

Egymillió lakosra jutó új menedékkérők száma az EU-tagállamokban 2015. I. negyedév

Kövek a langyos állóvízben

„Én nem a bevándorlóktól félttem Európát, hanem a lagymatag keresztényektől. Az a természet rendje, hogy az a népcsoport, amely vegetál, amely nem alkalmas rá, hogy az életet továbbvigye, elsorvad, kihal, lehúzzák a lefolyón, és a helyüket elfoglalják azok a népek, amelyekben van élet-erő, lendület, bátorság, teherbe ejtik feleségüket, csobogó élet veszi őket körül.

A mai Európa langyos állóvíz.”

Kétségtelen, hogy – súlyának megfelelően – napjaink vezető témája a migránskérdés: az Európára zúduló, soha nem látott emberáradat, de különösen e jelenségből támadó, Európa jövőjét feszegető számos kérdés határozza meg a mai közbeszédet. Hónapok óta bérelt helyük van a címlapokon a sokkoló számoknak, és olykor – a mostanság agyonfoglalkoztatott és hovatovább celebbé váló biztonságpolitikai szakértők jóvoltából – a mögöttük lévő múltbéli, jelenkori és eljövendő tragédiáknak is. Talán nincs is már élő ember, aki ne mondta volna el róla a véleményét ilyen vagy olyan oldalról.

De a lényeget csak nagyon kevesen voltak képesek megragadni és olyan pengeélesen megfogalmazni, ahogy azt a fenti sorokkal **Böjte Csaba** ferences szerzetes, a dévai árvák patrónusa tette. S mindezt a rengeteg szélsőség között: torz gyűlölet az egyik, irracionális párhuzamos világok a másik oldalon. A kettő által okozott elviselhetetlen hangzavarban szinte elvesznek az olyan bölcs hangok, mint Csaba testvér gondolatai. Pedig életbevágóan fontos, hogy ne engedjük elte-relni figyelmünket a lényegről, amit a legjobban szintén Böjte Csaba fogalmazott meg: „Az most a kérdés, káoszba süllyedt harmadik világ lesz-e Európából, vagy a tolerancia, a becsületes munka, a párbeszéd útján mi leszünk képesek segítő kezet nyújtani, hogy mindenütt megteremtődjön egy rendezett, békés világ.”

Egyelőre sajnos nem ebbe az irányba mutatnak a dolgok. Európa népei - pontosabban vezetői - egymásnak estek, miközben Hannibál itt áll seregével a kapuk előtt és nem bebocsátását kéri, hanem – szó szerint – követeli. A kihívásra adott válaszok pedig legalább oly sokszínűek, mint amilyennek Európát képzelik a távoli, ködös illúziók világában élő - vagy csak elképesztően cinikus és gerinctelen – európai vezetők.

Böjte atya szerint azonban nem aggodalmaskodnunk, siránkoznunk kell, hanem megfogalmazni saját elméletünket, amivel megnyerhetjük a meccset: „legyen gerincünk, jól definiált értékeink, amelyekhez tartjuk magunkat”. Adja magát a kérdés: vannak még ilyen értékeink itt, az öreg kontinensen, vagy a végletekig hajtott, (ki)erőszakolt politikai korrektség mindent felpertszelt maga után, ami Európa morális, szellemi gerincét képezte? Vajon mennyire szenvedett ma-

radandó károsodást a kontinens immunrendszere a házasság és a hagyományos családmodell, a hit és vallás (de különösen a kereszténység, a krisztusi útmutatás) ellen indított pusztító hadjáratban? Amely olyan „vívmányokkal” ajándékozott meg bennünket, mint a gender-elmélet, a szexuális kisebbségek provokatív akciói, a hagyományos férfi és női szerepek nevetségessé, sőt gyűlöletessé tétele, a szabadság szabadosságra váltása.

Ilyen legyengült állapotban kell találkoznia a kontinens népének Isten olyan másik gyermekeivel, akiknek – velünk szemben – nagyonis határozott fogalmuk van a istenükről, családról, társadalmi viszonyokról. Akik nem fecsérelik idejüket hosszas köldöknézegetésre és életidegen, homályos elméletek kreálására. Hanem e helyett igen szilárd – legyen az bármilyen idegen is a miénktől – erkölcsi vezérelvük, hitük mentén alakítják saját és környezetük életét.

A nagy kérdés, hogy mi lesz e történelmi találkozó kimenetele? Egy biztos: Európa nem mutogathat ujjal senkire, különösen nem az ide érkező néptömegekre. Ha mutogathatnékja van – bár lenne egyéb teendője is – azt csak saját magával teheti. Az az Európa – és itt most az európaiságot magának vindikáló nyugatra gondolunk – amely történelmének fénykora alig szólt másról, mint távoli, idegen országok és népek kifosztásából, legyilkolásából, kultúrák elpusztításából és kirablásából – és a közelmúltja sem volt ennél sokkal fényesebb – az többé nem csodálkozhat rá ártatén bociszemekkel a világban lezajló dolgok természetére. A „no-go” zónákra...

Ha képes tanulni hibáiból és tapasztalataiból, túléli. Ha nem, marad az erősebb. A világok harcában ugyan nincsenek győztesek, de egyvalaki biztosan jól fog járni, ha eljön a az ember utáni kor (s ha így folytatjuk, eljön az): maga a Föld, a Föld Anya, aki már oly régóta vár arra, hogy – szó szerint – fellélegezhessen.

A fotók Bőjte Csabának az idei Martosi Szabadegyetemen tartott előadásán készültek.

késő, visszatérjünk azokhoz az alapokhoz, amelyre Krisztus is felépítette az ő egyházát és ami a mi Európánknak is tartópillére. Hogy ne a megmaradásunkért kelljen küzdenünk, hanem a gyarapodásunkért, mert a kulcsszó ez: gyarapodni, sokasodni, benépesíteni. Ahogy Csaba testvér mondta: „Jókedvvel, örömmel, gyermekekkel töltsük meg a Kárpát-medencét, mert az ország mindig azé lesz, aki élettel, gyermekkel tölti meg. Ha nem lesz gyermek, a légüres teret a más-honnan jövő emberek töltik meg. A demográfiai kérdés az egyik legfontosabb a Kárpát-medencében. Ha ezt nem tudja népünk megoldani, legördül számunkra a függöny”.

De úgy is mondhatnánk – igen keserű szájjal – hogy ha ezt korábban megoldottuk volna, ha Európa európaikkal telt volna meg, akkor most nem népvándorlástól rettegnénk, hanem magabiztosan nyújthatnánk segítő kezet a bajba jutottaknak. Hogy ők is biztonságban és jólétben élhessenek hazájukban, szülőföldjükön. Ahová tartoznak.

Szűcs Dániel

Magyar, szlovák két jó barát?

Két felmérés – és ami mögöttük van. Ha van...

Kettő, a tárgyat és eredményét illetően is ugyancsak figyelemre méltó felmérést adott ki a szlovák Polis közvélemény-kutató intézet az elmúlt másfél hónap során. A kettő szorosan kapcsolódik egymáshoz, sőt, a szlovák–magyar viszonyt nem csak újsághírekből ismerők számára marad egy olyan mellékíze is a két felmérésnek, hogy az utóbbi is inkább az előbbinek szól. Hogy miről is van szó? Az utóbbi, vagyis a legfrissebb felmérés azt kutatta, hogy mennyiben változott a magyar–szlovák viszony az elmúlt egy évtized során, míg a korábbi – augusztus végi – a szerb–magyar határra felhúzott, az illegális migránsáradatot megállítani hivatott magyar kerítéssel kapcsolatos szlovák közvélekedést igyekezte kipuhatolni. Az eredmények csak némileg meglepőek és ez is csak a két nemzet viszonyát érintő kérdésre áll.

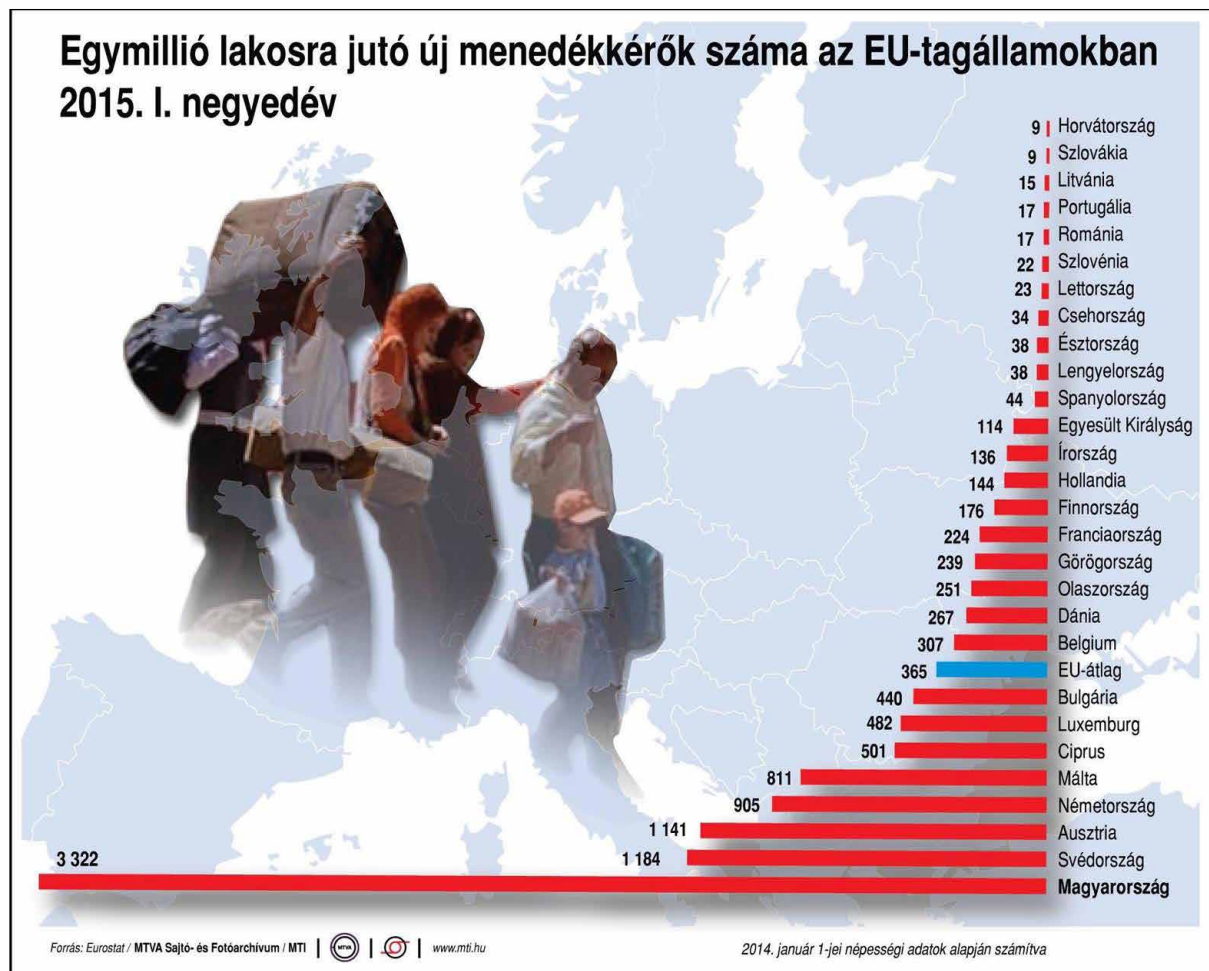
A Polis augusztusi közvélemény-kutatása tehát (melyet augusztus 19. és 24-e között végeztek reprezentatív mintán) arra irányult, hogy felmérje: hogyan vélekednek a szlovákok a magyar kerítésről. A kérdés a következőképpen hangzott: „Mennyire tetszik Önnek a magyar kormány intézkedése, amelynek értelmében a szerb határon védőkorlát/kerítés épül a bevándorlók ellen?” A válaszolók meggyőző többsége – 63,5 százaléka – nyilatkozott pozitívan az európai sajtóban és bizonyos politikai körökben egyébként óriáshullámokat vető építményről. E 63 százalék közül 26,4 százalék egyenesen a „nagyon tetszik” választ adta, míg a többi az „inkább tetszik, mint nem” lehetőséget választotta. És ez egybecseng azzal, ahogy Európa több országában is vélekednek az „átlagemberek” a magyar kerítésről, amely voltaképpen a schengeni szabályok betartásának, betartatásának egy szükségszerű eszköze. Míg Szlovákiában e közvélekedés lényegében megegyezik a kormány és személyesen Robert Fico miniszterelnök véleményével, addig ez tőlünk nyugatabbra már egyáltalán nincs így.

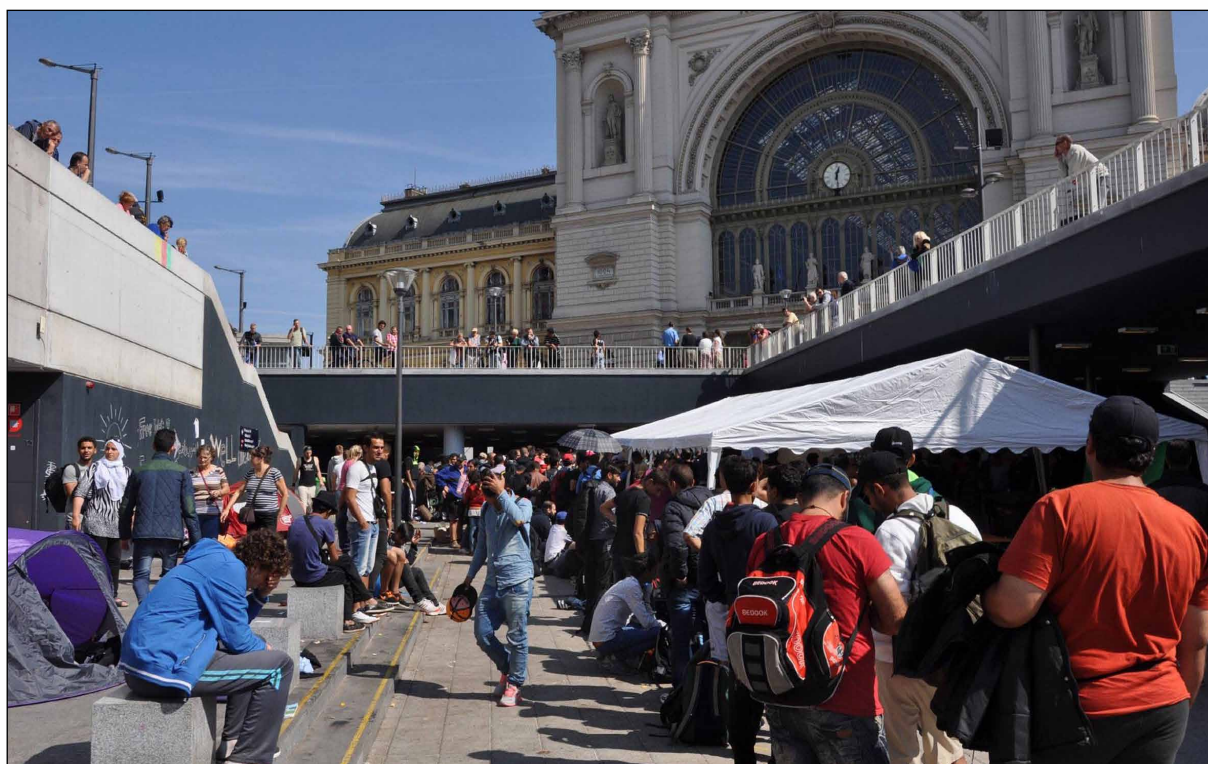

A magyar– szerb határon épült védőkorlátról a megkérdezettek 63,5%-a pozitívan nyilatkozott

A pozsonyi közvélemény-kutató cég másik felmérése szeptemberben készült és ez már konkrétan a szlovák–magyar viszony alakulására kérdezett rá. A migránsügyben tett nemzetközi fellépések, nyilatkozatok is azt mutatták, hogy az eddig többnyire a közös gazdasági érdekek (pl. a gázvezetékek) talaján beálló „pozitív csend” mintha valamiféle „barátságos”, de legalábbis haveri sustorgássá változott volna át. A polgárok körében végzett felmérés is ezt látszik igazolni. Arra a kérdésre, hogy „Ön szerint miként változott az elmúlt tíz évben Magyarország és Szlovákia kapcsolata?”, a válaszadók többsége – közel 45 százaléka – azt felelte, hogy javult s csak 10 százalék szerint romlott. Harminc százalék mondta azt, hogy a két ország közötti viszony stagnált az elmúlt évtizedben, és ami érdekes, 15 százalékuk nem tudott válaszolni a kérdésre. Ez volt az országok (vagyis leegyszerűsítve: a kormányok) viszonyát firtató kérdés. Rákérdeztek a magyar kormány intézkedése, amelynek értelmében a szerb határon védőkorlát/kerítés épül a bevándorlók ellentekintetben is hasonlóak: 42 százalék szerint javult, 11 százalék szerint romlott, míg 30 százalék szerint stagnált e viszony – a megkérdezettek 16 százaléka itt sem tudott válaszolni a kérdésre.

Túlságosan messzemenő következtetéseket ugyan nem érdemes levonni ezekből az eredményekből, különösen nem szabad felülbírálni a régi igazságot a kutyáról és a szalonnáról. Mert bár

Migránsok a Keleti Pályaudvar előtt

tény az, hogy a magyar kártya Szlovákiában egyelőre a fiókjában maradt, ennek oka is kézenfekvő: Robert Ficonak jelenleg semmi szüksége rá, sőt, végtelen butaságra vallana pár ezer szavazat reményében elővenni a máskor egyébként mindig hatásos magyar kártyát. Ficonak ennél sokkal több sütnivalója van. És tekintve a migránsügyben tett határozott, Európával, sőt európai pártcsaládjával is szembemenő, a lakosság nagy részének egyetértésével is találkozó politikáját, no meg a felvidéki magyarság jelenlegi általános mentális állapotát, egyáltalán nem szentségtörés és túlzás azt feltételezni, hogy ezzel az Orbán-iskola éltanulójává előlépő Fico (jó)néhány magyar szavazatra is számít(hat) a jövő évi parlamenti választásokon.

A két ország, de különösen a két nemzet közötti viszonyrendszer jóval bonyolultabb annál, hogy néhány, nem is általunk elhintett magvakból szárba szökkenjen valamiféle őszinte és tartós barátság. Ezt a viszonyt ugyanis olyan kelések csúfítják, mint a máig hatályban lévő és a magyarok anyaországgal ápolts közjogi kapcsolatát ellehetetlenítő állampolgársági ellentörvény, vagy éppen Malina Hedvig kilenc év óta rendezetlen ügye. Amiben a szlovák kormányfő és helyettese ugyancsak fontos és legalább annyira méltatlan szerepet játszik.

Tekintve azonban a nemzetközi helyzetet, az is bizonyos, hogy a magyar diplomácia részéről a közeljövőben aligha várhatunk komolyan vehető, értékelhető fellépést a felvidéki magyarok ügyei érdekében – a fentiekén túl a most igazán aktuális oktatási kérdésekben például.

Akárhogy is legyen, megpróbálhatjuk nézni a dolog jó oldalát – fenntartva a szükséges egészséges gyanakvásunkat: létezik olyan közös ügy, közös pont, ami képes beláttatni szlovák-

kal, magyarral egyaránt, hogy voltaképpen mi ugyanabban a csónakban evezünk és az előttünk tornyosuló zátonyt csak egymással szoros összhangban lapátolva kerülhetjük ki...

Vállveregetés jobbszélről

A hagyományos képletek meghaladásának, „felülíródásának” egyik legszebb példája mégis a szlovák sajtóban (múltját tekintve nem minden alap nélkül) mumusként kezelt, de a választók egy – a szükségeshez épp elegendő – részének bizalmát élvező Marián Kotleba és társainak fellépése. A besztercebányai megyefőnök a (minden mellékél nélkül) szlovák nemzeti radikálisok mondhatni emblematikus figurája, aki a magyar Komáromban masírozó „gárdistából” a Mi Szlovákiánk színeiben lett ispánná – a magyarelles retorikát valami másra cserélve.

Ez a Marián Kotleba ugyanis júniusban nyílt levéllel fordult Orbán Viktorhoz, melyben elismerését fejezte ki a magyar miniszterelnöknek a népvándorlás megállítása érdekében kifejtett munkásságáért. Érdekes idézni e kivételes irományt:

Tisztelt miniszterelnök úr!

Európa jelenleg történelmünk egyik legnagyobb kihívásával néz szembe. Az afrikai és muszlim országokból érkező migránsok, elárasztva országainkat, az európai keresztény civilizáció alapjait veszélyeztetik. Az, ami az iszlám hódítóknak a múltban erővel nem sikerült, az ma sikerül az áruló politikusok hazugságainak és csalásainak köszönhetően. Ezért teljes mértékben egyetértek Önnel, hogy az aktuális politikai kérdés most nem az, milyen Európában kívánunk élni, hanem az, hogy Európa abban a formájában, ahogy ma ismerjük, létezik-e majd.

Abban az időszakban, amikor a szó szoros értelmében nemzeteink, hitünk, kultúránk és hagyományaink túlélése a tét, amikor a migránsok asszonyainkat, gyermekeinket és földünket veszélyeztetik, bátor és hatékony lépésekre van szükség országaink megvédéséhez. Ebben a helyzetben nem hallgathatunk, de nem maradhatunk csak a szavaknál sem. Tudatában vagyok annak, hogy Magyarország példaértékű döntése miatt ki lesz téve az Európai Unió nyomásának. Ez a tagállamok szuverenitását veszélyeztető politikájával mindenki kezét megköti, aki hatékonyan akarja megoldani a migránskérdést. A nemzetállamokon múlik hát, hogy képesek lesznek-e szembeszállni a brüsszeli diktátummal.

Ezért ezúton fejezem ki teljes támogatásomat azon igyekezetével kapcsolatban, hogy biztonsági védőfalat emeljen a magyar–szerb határon. Abban az időszakban, amikor a politika színterén Európa-szerte csak alibista és meghunyászkodó megnyilvánulások hallhatóak, ez bátor lépés, amelyért Európa egyszer majd köszönetet mond Önnek. Ez egyúttal egyértelmű üzenet is Brüsszelnek, hogy Közép-Európa elutasítja a multikulturális társadalom modelljét. Szilárd meggyőződésem, hogy a magyar védőfal – az európai civilizáció eme védvonalja – inspirációt jelent más európai országok számára is. Remélem, hogy Brüsszel bírálata nem ingatja meg! Kemény migrációs politikájával nemcsak Magyarországot védi, hanem végeredményben egész Európát, Szlovákiát is beleértve.

Tisztelt miniszterelnök úr!

Elérkezett az ideje annak, hogy megszüntessünk minden torzsalakodást és valamennyi történelmi ellentétet Magyarország és Szlovákia népei között. Tegyük félre a sovinizmust és egyesítsük erőinket az európai népek közös ellenségei ellen! Csak így maradhat fenn közös keresztény hitünk! Egyedül így maradhatnak fenn a szlovákok és a magyarok! Istenért, a nemzetért, Brüsszel ellenében!

Oly szépen megírt levél ez és annyira igaz minden szava, hogy az embernek kedve lenne fátylat dobni a korábbi rossz tapasztalatokra, elfelejteni komáromi masírozást és nem gondolni arra, hogy vajon ki fér és ki nem fér bele a „MI” Szlovákiánkba (ez a neve Kotleba pártjának is, rímelve a szlovák alkotmányra, amely pedig a „mi, a szlovák nemzet mondattal indul).

Nem lehet azonban vitatkozni azzal, hogy nagyonis itt az ideje beszüntetni a torzsalakodást és a mindannyiunkat egyaránt fenyegető, közös veszélyre kell figyelni. Kotleba ráhibázott az igazságra – kár, hogy múltja miatt épp csak szempillantásnyi figyelmet kapott – ha kapott. Pedig ennél ma nincs fontosabb üzenet a két nemzet viszonyában...

A Kotleba vezette Mi Szlovákiánk Néppártja mindenestre nem kívánt leragadni a szavaknál és a levelezésnél: a Bősre tervezett (s a tervből azóta valósággá lett) menekülttábor ellen tüntetést szerveztek szeptember elsejére. Csakhogy az az időpont már foglalt volt: ugyanazon a helyen egy már korábban bejelentett rendezvény zajlott. Így az Ausztriától átvett menekültek befogadása ellen tiltakozó szlovák hazafiak Nagyszombatba tették át a demonstrációt – aminek végeztével aztán mégiscsak Bősnek vették útjukat. A rendőrség azonban feltartóztatta őket – miközben a városban a magyarországi Jobbik és a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom (HVIM) hívei vonultak fel. Utóbbi alapítója egyébként az a Toroczka László, aki a határzár szeptember 15-i „élesítéséig” a migránsáradattól talán leginkább sújtott Csongrád megyei község, Ásotthalom polgármestereként szembesült a népvándorlással. Az illegális migránsoknak készített vérprofi, angol felirattal ellátott videóüzenete azóta bejárta a világot, záró sorai szállóigévé váltak: “Magyarország rossz választás. Ásotthalom pedig a legrosszabb”.

De vissza Bősre: a szeptember eleji fiaskó nem szegte Kotlebáék kedvét: új, immáron alkalmas időpontot választottak demonstrációjuk megtartásához. Szeptember 19-én össze is gyűltek Bősön, méghozzá nem is akármilyen társaságban, mondhatni történelmi eseményre került sor: a Mi Szlovákiánk szlovák és a HVIM magyar hazafiai (és leányai) együtt tüntettek. Kotleba be-

szédét szinkrontolmácsolásban hallgathatták az oda gyűlt magyarok. Kotleba ezúttal is elismerő szavakkal illette a magyar kormányfő munkáját.

Cseh, szlovák szolidaritás és támogatás

Robert Fico kormányfő több ízben is kifejtette elismerését a magyar kormány migránsügyben tett lépései miatt, és mint ahogy a fentiekből kiderül, ez találkozik a szlovák lakosság többségének véleményével is. De csatlakozott ehhez Csehország is, amely gyakorlati segítséget ajánlott fel Magyarországnak. Csehország húsz katonát, közlekedési eszközöket, tábori konyhát és egy földfúrót küld Magyarországra, hogy segítsen megoldani az illegális bevándorlással összefüggő gondokat – közölte Josef Bečvář, a cseh hadsereg vezérkari főnöke. A cseh katonák és a műszaki eszközök várhatóan október 15-től mintegy két hónapig lesznek Magyarországon. Csehország korábban a menekültválsággal kapcsolatban már 50 darab nagy befogadóképességű katonai sátort is küldött Magyarországra. Josef Bečvář kifejtette, hogy Magyarországon keresztül rendkívül nagy számú menekült megy át Nyugat-Európa felé, ezért az országnak szüksége van segítségre. Csehország nem célországa a menekülteknek, s miután a Nyugat-Európába vezető migrációs útvonal sem halad át az országon keresztül, eddig komolyabb problémák ezen a téren nem merültek fel.

Nem maradtak csendben a cseh civilek sem: Prágában szimpátiatüntetést tartottak Magyarország mellett. Európát, illetve a kereszténységen és a görög-római kultúrán alapuló európai hagyományokat védik ma a magyarok azzal, hogy megpróbálják megállítani az Európába irányuló menekülthullámot – hangzott el azon a szimpátiatüntetésen, amelyet több cseh civil szervezet tartott közösen szeptember 28-án, hétfőn délután Prágában a magyar kormány migrációs ügyben tanúsított politikájának támogatására. „A magyarok a múltban már megvédték Európát a törökök ellen, és ma is az elsők voltak, akik kiálltak Európa és értékei megvédése érdekében, s megpróbálták meggátolni az illegális bevándorlók beözönlését kontinensünkre” – jelentette ki Pavel Skácel, a Szláv Stratégiai Tanulmányok Intézetének (ISSTRAS) egyik vezetője a

prágai magyar nagykövetség előtti rögtönzött nagygyűlésen. Az incidensek nélkül békésen lezajlott szimpátiatüntetés résztvevői – a rendőrség szerint mintegy 500–600 ember – magyarul és csehül a „Köszönjük, köszönjük” jelszavakat, illetve „Orbán, Orbán” és a „Ria, ria Hungária” szlogent skandálták. A tömegben számosan cseh, szlovák és magyar zászlókat lengettek, a plakátokon pedig bevándorlás-, illetve EU-ellenes

„Ria, ria Hungária” – Prágában

jelszavakat lehetett olvasni. Az akciót az ISSTRAS és a Nemzeti Demokrácia szervezte több más szervezet, például az Iszlámellenes Blokk, támogatása mellett. A szimpátiatüntetést néhány cseh politikus, parlamenti képviselő és szenátor is támogatásáról biztosította. „A meghatározó európai kultúra keresztény, amely a görög-római kultúrán nyugszik. A tét ma az, hogy ez így lesz-e a jövőben is. Az Orbán Viktor vezette magyar kormány ennek érdekében cselekszik” – fejtette ki Pavel Skácel. Beszédében bírálta Németországot és Franciaországot, illetve az Európai Uniót, mert szerinte a bevándorlás kérdésében tanúsított hibás és veszélyes magatartásukkal újabb katasztrófa felé viszik Európát. A tüntetők a magyar nagykövetség előtt a prágai szlovák nagykövetséghez vonultak, ahol szintén támogatásukról biztosították a Robert Fico vezette szlovák kormány migrációval kapcsolatos magatartását.

De védelmébe vette Orbánt és politikáját a népszerű cseh társadalompolitikai hetilap is a 40. számában közölt kétoldalas elemzésében. „Teljesen el vannak túlozva és álságosak az utóbbi hónapokban és hetekben a Magyarország és Orbán Viktor elleni támadások a migrációs válság kezelése terén (...) Örülünk inkább annak, hogy Orbán és a magyarok, mint nemzet, ebben a számukra ismeretlen és feszült helyzetben is megőrizték nyugalmukat és méltóságukat” olvasható a Menekültek és a robbanékony magyar lélek című, Viliam Buchert ismert cseh publicista által jegyzett írásban. A szerző úgy látja: a migrációs válság az összes európai uniós ország közül Magyarországot érintette a leginkább, Orbán és a magyarok pedig nem tettek mást, mint a hatályos szabályok szerint védték a külső schengeni határokat. Orbán Viktor politikai stílusa – fejteti ki Viliam Buchert – szokatlan és bizonyos kétségeket ébreszt. A magyarok többsége azonban nem gondolja, hogy Orbán eljárása a migrációs ügyekben nem lenne demokratikus. A magyar miniszterelnök már régóta figyelmeztet a migrációs problémáira, és „az utóbbi hónapok őt iga-

zolták". Ennek ellenére az „álhumanisták, a baloldaliak és a liberálisok” továbbra is támadják Orbánt – mutat rá az egyik legolvasottabb cseh hetilap. A nyugati támadások Orbán és politikája ellen szerintem alaptalanok. „A magyar miniszterelnök nagy függetlensége a bel- és külpolitika legtöbb kérdésében rendkívül irritálja Brüsszelt és örületbe kergeti Washington. Ezért festik le néha Orbánt úgy, mint egy démont” – vélekedik a cseh publicista. Orbán Viktor politikája a magyaroknak az életről és a társadalomról alkotott felfogásának a lényegéből indul, és szinte mindig össze van kötve bizonyos mértékű hazafiassággal. „Aki ezt nem érti meg, az nem tudja megérteni sem a magyarokat, sem kormányukat” – írja Viliam Buchert. Ami pedig a demokráciát illeti – áll a Reflexben – Orbán, eltérően a legtöbb mai cseh politikustól, már a totalitárius időkben is a kommunizmus elleni igazi harcos volt és már akkor demokráciát akart. Az, hogy az Európában szokásosnál nagyobb mértékben hangsúlyozza a hazafiságot, ebben az esetben a magyarságot, a magyarok létének lényegéből ered, s ha meg akarjuk érteni a magyarokat, akkor ezt tudatosítani kell – mutat rá Viliam Buchert Reflex című cseh hetilapban.

V4 mínusz 1

Miközben a Nyugat nem csak hogy magára hagyta Magyarországot (illetve az általa mindig is lenézett Közép-Kelet-Európát) a migránsválságban, hanem önös belpolitikai érdekektől vezérelve ott rúgott bele, ahol csak tudott, adja magát, hogy ilyen körülmények között felértékelődik a Visegrádi Együttműködés szerepe.

Ez alapvetően így is volt, míg ki nem derült, hogy áruló van a rendszerben – bár, tekintve a belpolitikai helyzetet, vélhetően már nem sokáig.

A V4-ek – úgy tűnt – kezdettől fogva egységes és határozott álláspontot képviselnek migrációs ügyben: Schengent, mint az EU egyik legfontosabb vívmányát értéknek tekintik, amit feltétlenül meg kell védeni. Az EU külső határait ezért biztosítani kell, betartva és betartatva az ide vágó uniós és nemzeti szabályokat. Mindezt közös feladatnak tekintik, így ha valamelyik tag nem tudna eleget tenni kötelezettségeinek, akkor a többieknek kell segíteni. A V4-ek az EU vezetése (és Németország) által erőltetett, a problémát csak elkenő, de a megoldástól nagyon

távol vivő kvótarendszer ellen foglaltak állást. A magyar és a szlovák álláspont rendkívül határozott volt: semmi esetre sem fogadják el a kvótarendszert, mert az gyakorlatilag egy újabb meghívót jelent a még el nem indult potenciális migránsoknak.

Szeptember 22-én aztán borult a V4. E napon tartották az Unió belügyminiszterei a tanácskozásukat a menekültek elosztásáról – vagyis a kvótarendszerről. Konszenzusra természetesen semmi esély nem volt – a

V4-ek korábban határozottan bejelentett elutasító álláspontja miatt – ez azonban az új, lisszaboni rendszerben nem jelenthet problémát. A tagállamok belügyminiszterei minősített többségi szavazással, Finnország tartózkodása és Magyarország, Csehország, Szlovákia, valamint Románia ellenszavazata mellett szavazták meg 120 ezer további menekült elosztását a tagállamok között.

A felsorolásból is látszik: Lengyelország kilóg a sorból. A legnagyobb V4-tagállam – annak ellenére, hogy korábban maga is hangoztatta a kötelező kvótarendszerrel szembeni ellenérzéseit – most mégis igennel szavazott, ezzel lényegében elárulva visegrádi társait. Érthető utóbbiak csalódottsága, amit tükröznek Milan Chovanec cseh belügyminiszter twitteren megosztott szavai is: „attól tartok, ez már csak V3”. De talán még nincs minden veszve: Lengyelország hamarosan választások elé néz s az előzetes felméréseket tekintve a Kopacz-kormány napjai meg vannak számlálva.

Ettől függetlenül természetesen a döntés megszületett és nehéz lesz mit kezdeni azzal a tuskével, amit Lengyelország döfött a visegrádi együttműködésbe. Nem téved nagyot, aki e döntés mögött egyébként Washington keze nyomát véli felfedezni...

A lengyel kormány döntésének természetesen semmilyen negatív hatással nem szabad lennie a történelmi lengyel-magyar barátságra, amely mindennél fontosabb, nagy becsben tartandó közös érték. Különösen, ha a jelenlegi lengyel kormány valóban eltűnik a süllyesztőben. Másfelől pedig itt is igaz, ami általában Európában: a kormány és a polgárok véleménye között migrációs ügyben olykor szédületesen nagy a szakadék. És ezt hamarosan még az európai politikusok legsötétebbjei is kénytelenek lesznek észrevenni.

Ha máskor nem, hát a választások napján...

Orbán Viktor és Robert Fico miniszterelnökök álláspontja: nem fogadják el a kvótarendszert

szd, kj

Gubík László:
Egész közösségünket
próbára tevő
időszak előtt állunk

Közeleti szerepvállalásáért, felvidéki szervezet- és közösségépítő munkájáért idén Gubík László, a ViaNova ICS elnöke kapta a Széchenyi Társaság díját. A díjat olyanoknak ítélik oda, akik munkásságukban Széchenyi útját követik. Ebből az alkalomból beszélgettünk a felvidéki ifipolitikussal példaképekről és ellenpéldákról, nemzetpolitikáról és nemzeti ifjúságpolitikáról, választásokról – no és a közös fotóról a magyar miniszterelnökkel...

Közeleti szerepvállalásodért, felvidéki közösség- és szervezetépítő munkásságodért idén neked ítélte a Széchenyi Társaság a „legnagyobb magyarról” elnevezett kitüntetését, amit e díj történetének legifjabbjaként vehettél át. Szívből gratulálok, de hadd kezdjem mindjárt egy aljas gonoszkodással (amit egyébként szándékomban áll majd folytatni): amikor megtudtad, hogy téged ért e megtiszteltetés, rákerestél pár ütős Széchenyi-idézetre, leporoltad a nagy példakép életrajzát, vagy a „széchenyiség” meghatározó része volt a nemzetről, nemzetpolitikáról kialakított gondolkodásmódnak?

– Csak az emlékeimet kellett leporolnom. Azok polcán pedig megmaradt egy szép emlék, mikor nagyapám először elvitt magával a nemzet fővárosába. Átsétált velem a Lánchídon, mesélt a reformkor nagy tetteiről, megmutatta az Akadémia épületét, és örökre megtanította nekem, kit és miért hívunk a „legnagyobb magyarnak”. Ennél biztosabb tanítást nem kaphatott útravalóul az életbe egy kis csehszlovákiai magyar fiúcska. Nagyjából ekkorra datálható tehát a „széchenyiség”. Meg is emlékeztem a történetről a díjátadón.

Nemzeti történelmünkben kit tekintesz példaképednek? Széchenyi most nem ér!

– Esterházy Jánost, Duray Miklóst és dédnagyapámat, Gubík Lászlót. Mindhárman képesek voltak meghozni a legnagyobb áldozatot közösségükért, szülőföldjükért, elveikért. Nincs érték, amit többre becsülnék a megingathatatlan hazaszeretetnél, a következetes elvhűségnél és a feltétel nélküli emberségességnél. Hármukban egyszerre megvolt mindhárom.

A díjad kapcsán írott egyik rövidke jegyzetemben a „lánglelkű Petőfi” és a „kölyökarcú forradalmár” fordulatokat is bevettem veled szemben. Melyik ütött szíven leginkább? Petőfi királyagatató forradalmisága végül is nem feltétlenül kompatibilis Széchenyi gróf mérsékeltebb reformelképzeléseivel – legalábbis a felszínen...

– Amíg ilyen fordulatokkal ütnek szíven, addig minden a legnagyobb rendben. Ha nagyon lecsupaszítom a történetet, és csak a lényegre összpontosítok, akkor Széchenyi és Petőfi között végső soron csak a tempóban és a stílusban látok különbséget. Ez pedig magától értetődő. Viselni bármelyikükről elnevezett díjat óriási felelősség.

Ha már ellentétek, jöjjön egy „kötelező”: Kossuth vagy Széchenyi? Sőt: István, vagy Koppány?

– A politikában a legnagyobb művészet a „vagy-vagy” átalakítása „és-és”-sé. Mindkét ellentétpár és mind a négy életmű elválaszthatatlan a magyar lélektől. A fontolva haladás éppoly szükséges, mint az alkut nem ismerő függetlenségi vágy. Az erős és sikeres központi hatalom iránti igény éppúgy megfelel a magyar népakaratnak, akárcsak az ősi hagyományok tiszteletére épülő tiszta erő. Ezek együttes léte teszi sorsunkat teljessé. Tehát válaszom Kossuth és Széchenyi, István és Koppány.

Visszatérve a Széchenyi-díjhoz. Mekkora felelősséget, felelősség-érzetet rak az ember vállára egy ilyen díj? Nem jött túl korán, abban az értelemben, hogy ez esetleg akarva-akaratlanul is egy mérsékeltebb „arculat” felöltésére ösztönöz a névadó szellemiségének való megfelelés miatt? Oda a kölyökarcú forradalmár és a jövő évi martosi fesztivált már egy csokornyakkendő, jól öltözött és fésült fiatal úr nyitja majd meg?

– Egy díjat nem elég kiérdemelni. Ahhoz méltónak is kell maradni. Sokszorosan igaz ez a legfiatalabb díjazottra. Így aztán esetemben inkább egy ösztönző feladat ez az elismerés, hiszen életműről aligha beszélhetünk. Teljesen tisztában vagyok a rám háruló felelősséggel, amit örömmel, ugyanakkor alázattal fogok viselni. A láng kialvástól sem kell tartani. Erősebben fog

égni, mint eddig bármikor. Mérséklődésről szó sem lehet! Ahhoz túl sok a teendő. Na meg, aki a Felvidéken magyarként mérsékelt politikát akar folytatni, az egyrészt nem fogott fel semmit a számbeli kisebbségben élő közösségek történelmi tapasztalataiból, másrészt nem érti a világban épp zajló folyamatokat sem. Bátorság és következetesség. E kettőhöz kívánom magam tartani a jövőben is.

A díjat a méltatás szerint felvi-

déki közösségépítő-közösségszervező munkáért (is) kaptad. Ez kimondva-kimondatlanul is a vianovás munkásságod jelenti. Elégedett vagy a csoport munkájával, vagy mindig van hova fejlődni? Mik a tervek a közel- és távolabbi jövőre nézve ICS-szempontról?

– Az elismerés nemcsak az enyém. Minden fiatalé, aki szabad perceiben, vagy akár egyéb kötelezettségei kárára a közért áldozik. Pontosan tudom, mennyire nehéz egy bodrogrközi, gömöri vagy egy Ipoly-menti kis faluban megváltani a világot, és reményt adni a fiataloknak, hogy van értelme a szülőföldön boldogulásnak.

Duray Miklós gratulál Gubík Lászlónak

Mégis ifik százai teszik ezt nap mint nap, és itt nyilván nem csak a Via Novára gondolok. Épp ezért ajánlottam fel a díjat a tevékeny felvidéki fiataloknak. Hiszen, mindennek dacára, ők is új jövőt álmodnak szülőföldjükön, akár csak Széchenyi a reformkorban.

Ami minket, tehát az ICS-t illeti, jobb kondiban vagyunk, mint valaha, de rengeteget kell fejlődnünk. Soha nem pörgött ekkora fordulatszámokon szervezetépítésünk és rendezvényszervezői tevékenységünk, ami láthatóvá teszi a szervezetet a külvilág számára is. Ezt érzékelik a szimpatizánsaink, de még hitelesebben kirajzolja a képet, hogy ezt kénytelenek elismerni ellenfeleink is. Én nem egy belterjes, politikuspalántákból álló ifjúsági tagozatról álmodtam, hanem egy jó kedélyű, elkötelezett, mozgalmi jellegű csapatról, ahol többségben vannak azok az emberek, akiket elsősorban a közösség érdekel és nem a politika. Ez áll közelebb a fiatalok ízléséhez, és csak ebből lehet aztán ifipolitikai csapatot építeni. Szeretném, ha ez irányba haladnánk tovább.

A tervek közül most a három legfontosabbat említeném: Sokkal erősebben kell megvetnünk lábunkat a nyugati tömbmagyar területeken. Szakmai területen többet kell letennünk az asztalra. Oroszlánrészt kell vállalnunk egy új politikus és közéleti generáció felnevelésében a Felvidéken.

Noha a legfiatalabb Széchenyi-díjazottként, azonkívül a sajtó bizonyos rétegeiben még kölyökarcként is emlegetnek, de azért te sem leszel már fiatalabb. Meddig nyomod még a vianovát és hova vezet onnan tovább az út? Van esetleg kiszemelt utód?

– Túl kölyökarckúnak érzem még magam ahhoz, hogy ifipolitikai nyugdíjba vonuljak. E hónapban töltöm be a huszonkilencet, de így is az egyik legfiatalabb ifipolitikai vezető vagyok a Kárpát-medencében, bár az is tény, hogy már a leghosszabb ideje elnöki tisztségben lévő. Novemberben tisztújítunk a Via Novában. Még nem hivatalos a jelöltségem, de ha a kongresszus is

úgy akarja, további két évet szívesen vállalom a szervezet élén. Nincs kormányváltó hangulat, ahogy a stúdiókban mondani szokás, ellenben terv, ötlet és főképp lendület az van bőven. Ami a távolabbi jövőt illeti, a gyorsan cseperedő, tehetséges bajtársaknak hála jó kezekben lesz a Via Nova a „Gubík éra” után is.

Ha már szóba kerültek a jövőbeli tervek, lehetetlen megkerülni vitán felül legnagyobb felvidéki „rajongód”, a Csehszlovák Kém cím alatt futó „projekt” elméletét, ami e kérdést is érinti. Így fogalmazta meg: „Gubíkot a Jobbik teremtette, a Fidesz használja”. Meglátása szerint a „sunyi Nemzetvezető”, „bálozgató-bulikázó-semmittevő Gubík az MKP legrosszabb hagyományait folytatva veri szét, nullázza le a szlovákiai magyar közéletet és intézményeit”.

Hol tartasz most ebben a folyamatban? Menni fog segítség nélkül is, vagy kellenek hozzá a kémelek...?

– Olyannyira jól halad a folyamat, hogy komolyan fontolóra vettem, a következő díjat Csehszlovák Kémnek kéne felajánlanom. Megérdemli, hogy osztozzon a közösségi sikerekben, hogy megköszönje a sok semmittevés gyümölcsét. Egyébként, ha már a Jobbik teremtett, a Fidesz meg használ, hát remélem, hogy a termést az MKP aratja le. Viccet félretéve, most komolyan erre az emberre pazaroljuk a tintát?

Nyugodtan, ez egy elektronikus folyóirat, korlátlan tintafogyasztás van érvényben. Csak még egy utolsó tőle, de csak mert ez a kedvencem. Azt írja, hogy a 2013-as MartFeszt érdektelenségéből okulva tavaly rászervezték a műsort a foci vb döntőjére. Ezzel kapcsolatban több dolog is érdekelne, muszáj leporolnunk a tavalyi emlékeket. Elsőként és mindenképp a legfontosabb: kinek drukoltál a döntőben, a németeknek vagy a németeknek?

– Miért kéne jobban szeretnem a „Multinationalelfet” az argentin tangónál? Nemzeti válogatottak versenyein amúgy csak a magyaroknak tudok őszintén szurkolni. Szimpatizálni sok csapattal lehet, annak játéka, újszerű megoldásai, csapatszellem, bátorsága vagy épp szurkolótábora miatt, de a szív végső soron csak a sajátjaidért dobban. Ha világverő aranycsapatot nem is látunk többé, a remény, hogy a magyar válogatott egyszer visszatér a világ élvonalába, nem fog elhagyni. Amíg ez bekövetkezik, addig marad a foci gyermeki szeretete, és azzal szimpatizálok majd, aki a játékaival, mint nézőt jobban megszólít.

És jövőre mikorra tervezitek az immáron negyedik MartFesztet? Nézzük foci-EB-döntőt Martoson?

– Július 13–17-re harangoztuk be a 2016-os év legjobb öt napját. A párizsi döntőt július 10-én játsszák, ezért most elmarad a meccsnézés, de annyit elmondhatok, hogy jövőre sem maradnak a „Martlakók” sportélmények nélkül. Ötkarikás szabadegyetemmel és igazi karneváli hangulattal készülünk. Azt hiszem, ennyiből már kitalálja a kedves Olvasó, mi adja meg a IV. MartFeszt alaphangját.

Tudom, korai még a jövő évi programokról beszélni, de sokakban felmerült már a kérdés: mikor láthatunk végre közös fotót Orbán Viktorral és Gubík Lászlóval Martoson? A magyar legmagasabb közbiztonsági méltóságok egyike ugyan visszatérő vendég már a martosi szabadegyetemen, de gondolom a miniszterelnök tenné fel a pontot az i-re és helyezné a Martfesztet Tuszányos mellé...

– A III. Martosi Szabadegyetem után kijelenthetjük, hogy a Martfesztből hagyomány vált. Tuszányossal nem áll szándékunkban, sem módunkban felvenni a versenyt, és nincs is erre szükség. A sok vészjósló hang ellenére

bebizonyosodott, hogy jól megférnek egymás mellett a Kárpát-medencei szabadegyetemek és nyári táborok. Tuszányos 26 éves. Mi most 3 évesen még elégedettek lennénk azzal is, ha Orbán Viktor akár csak háromévente látogatna el hozzánk. Ez tavaly még nem sikerült. Ki tudja, lehet jövőre az immár hagyományos MartFesztten összejön végre. Ha így lenne, már csak azt kéne eldöntenem, hogy a jól fészült csokornyakkendő fiatalember, vagy a kócos ifi forradalmár szerepeljen a magyar miniszterelnök mellett a képen...

Más: mi a helyzet állampolgársági fronton? Milyen lehetőségeitek vannak - egyáltalán: vannak még lehetőségek? Nem fáradt, fásult bele az állampolgárságért küzdő felvidékiek maroknyi csapata a néha szélmalomharcnak tűnő küzdelembe?

– Szinte minden jogi lehetőséget kimerítettünk, ami szóba jöhetett. Lomnici Zoltánnal újabb petícióval fordultunk az Európai Parlament felé, és az Európai Ombudsman intézményének komolyságát is próbára tesszük. Ami a belföldi jogi perpatvarokat illeti, az alkotmánybíró-ság döntése után már csak a jogkövetkezmények tárgyában van életben az ügy. Legutóbb a Nyitra Kerületi Bíróság helyben hagyta a Lévai Járásbíróság döntését, azaz le kell adnunk szlovák személyi okmányainkat, és be kell fizetnünk az elmúlt években emiatt kiszabott bírságokat. Természetesen ez ellen is fellebbeztünk, így most a pozsonyi Legfelsőbb Bíróságon a sor, melynek döntése tavaszra várható. Bármennyire jogi természetű is az eset, azért a problémát mégiscsak a politikum okozta, így csak az képes orvosolni azt. Látva a mindenkori szlovák kormányzatok makacsságát, erre nem látok sok esélyt. Bár ki tudja? Most, hogy a fokozódó nemzetközi helyzet közelebb hozta egymáshoz európai porondon a két miniszterelnököt, hátha... Hogy kifárasztottak-e a hatóságok, és feladjuk-e a harcot? Nézzen az ember Ilonka néni, Dolník Erzsébet vagy Fehér Pista szemébe, és megkapja a választ.

Idén a belügyminiszter megnyitott egy kiskaput a szlovák állampolgárság visszaszerzésére. Nem gondoltál esetleg arra, hogy élve a lehetőséggel, mégiscsak visszaszerzed ily módon a szlovák állampolgárságot? Hiszen e nélkül nincs lehetőséged a politikai pályán előbbre lépni, sőt, egyáltalán lépni. Vagy esetleg az anyaország felé mutatnak ilyen jellegű ambícióid? Végülis egyszer már szerepeltél a kormánypárt EP-listáján...

– Nem kívánok olyan jogokért könyörögni, melyek születésemnél és születésemtől fogva megilletnek. Nem jogi kiskapukkal kell megoldani a kialakult a helyzetet, hanem az állampolgársági törvény alkotmányellenes mivolta miatti eltörlésével, és az eredeti, 2010 májusa előtti állapot helyreállításával. Négy év elvű küzdelmének fordítanánk hátat, ha most engednénk, arról nem is beszélve, hogy az eddigi „reszlovakizációs” kérelmeket nagy arányban el is utasították. Egy ügyet szolgálni mindig nemesebb dolog, mint egy tisztséget. Ha az állampolgársági ügy miatt soha nem lesz belőlem tisztséget viselő közszereplő, akkor sem bánom. A közösség szolgálatának messze nem ez az egyedüli módja. Ha már Petőfőről beszéltünk, vajon órá emlékszik-e az utókor, vagy az őt legyőző képviselőre? Ami pedig az utolsó kérdést illeti, minden olyan ügy, felkérés, munka mögé szívesen adom a nevem, amely az egységes nemzet eszméjét követi, és amelyben Felvidéket képviselhetem.

Végezetül: jövőre parlamenti választások lesznek Szlovákiában, a ViaNova Országos Tanácsa meg is választotta jelöltjeit, akik az MKP listáján is indulnak majd. Cziprusz Zoltán befutó helyen szerepel, már ha az MKP befut. Befut?

– Ha nem hinnék az MKP befutásában, nem lenne keresnivalóm a párt ifjúsági társszervezetének az élén. Csinálni bármit is, csak úgy lehet, ha hisz is benne az ember. Ez nem kincstári optimizmus részemről, pizok nehéz lesz megküzdeni a hiányzó 20–25 ezer szavazatért. De hát, az is a dolgunk, nekünk itt élő magyaroknak, legyünk írók, egyházi vezetők, tanáremberek vagy kétkezi munkások, hogy a közösségünk pártjának megadjuk az esélyt, hogy bennünket országos szinten képviseljen. Más ugyanis nem fog. Ez tehát nem csak az MKP politikusainak dolga és érdeke, hanem egész közösségünk erejét próbára tevő menet lesz, amiben mindenkinek megvan a maga feladata. Nekünk, ifiknek például az, hogy friss ötletekkel, új arcokkal és nagyobb lendülettel járuljunk hozzá a közösségi sikerhez. Cziprusz Zoltán egy ilyen ember, ezért is szavazott neki bizalmat az országos tanács. De befutó helyen lesz a Via Nova korábbi elnökhelyettese, Samu István is. Egyébként 25 via novás és baráti körös erősíti majd a listát Kaposkelecsénytől egészen Somorjáig, ami azért nem rossz teljesítmény egy ifi szervezettől, és bizakodásra adhat okot a jövőt illetően. Hogy már most rászolgáltak-e a közösség bizalmára, azt majd a választók eldöntik. Én támogatom a csapatot, és nagyon szorítok nekik!

Szűcs Dániel

A krasznahorkai harangok üzenete

Három esztendeje a Krasznahorkai lángek üzenete címmel írtam ezt a néhány mondatot: „A lángekban álló krasznahorkai vár az egyik legmegdöbbentőbb látvány volt a második világháború utáni Felvidéken. Az én szívem is hatalmasakat kondult a fájdalomtól, miközben eszembe villant, – talán Trianont követő történelmünk testesül meg az elharapódzó lán nyelvekben. Nem csak egy örök magyar jelkép pusztul a szemünk láttára az évszázadok óta jelenlétünket hirdető kincses építmény képében: a tűz mutatja azt is, miként váltak sokunkban hamuvá az anyanyelv őszavai, hogy egy

másik „kommunikációs eszköznek” adják át a helyüket. És emlékeztettek a lángek a teljes jogfosztottságra – akkor is a szenvedés tüze perzselte szíveinket, míg a hírhedt törvény mintha azbesztre íródott volna – máig kísért. Ott láttam elenyészni a kéjesen táncoló, gyilkos lángekban azt a lelkiületet is, amely egykor testvérnek tekintette sorstársait, míg mai megosztottságunkban már csak az közöttünk a téma, ki melyik pártra szavaz...Az üszkös tető látványa még sokáig könnyeket csal majd a jóérzésű magyarok szemébe. De a várfalak épek maradtak! Az alapok éppen olyan erősek, mint eddig! Új jövő épülhet rájuk, mert Boldogasszonyunk most is oltalmazónk, s a jézusi tanítás örökre igaz marad.”

És pár napja – ez is jelnek tekinthető, ezúttal azonban szívmengetőnek! – felszentelték a tűzvészben elpusztult három harang hasonmásait, hogy hangjuk ismét az ég felé szárnyalhasson, úgy, ahogy előzőleg századokon át. Bár hallhatnánk ezeknek az erős hitből, összefogásból, önzetlen adakozásból és a jövőnkbe vetett reménykedésből megszületett harangoknak minden kondulását a magyarok lakta hazai települések mindegyikében! Bár tudatosítanánk mindannyian azt, amit a várhosszúréti Ulman István és Nagy György, a harangöntés kezdeményezői, a hozzájuk csatlakozó becsületes emberekkel együtt már az összefogás első percében vallottak: ne keseregjünk, hanem cselekedjünk! Úgy, mint őseink tették annyiszor a történelmünkben!

Batta György

Egy szomorú történet kronológiája – a Malina Hedvig-ügy kilenc éve

Kilenc év egy lap életében is hosszú idő – olykor egy teljes korszak – hát még egy olyan ember életében, akinek e kilenc esztendő egybefonódik a fizikai és lelki erőszakkal, rágalomokkal, meghurcoltatással, üldözéssel és igen, a nem kívánt ismertséggel, ha szabad így fogalmazni: „népszerűséggel”. Malina Hedvig szomorú ügye majdnem kétszer olyan „idős”, mint jelen folyóiratunk – és jellemző módon alig akadt olyan lapszámunk az elmúlt évek során, melyben legalább említés szintjén ne foglalkoztunk volna vele. A közelmúltbeli fejleményeket figyelve pedig az is bizonyon kijelenthető: a tíz éves „jubileum” sem a megnyugvás jegyében fog telni – sajnos még mindig lesz miről írni ez ügyben.

Tekintsük azonban most át dióhéjban mindazt, ami eddig történt.

A történet 2006. augusztus 25-én kezdődött. Az akkor 23 éves Malina Hedvig, a nyitrai egyetem hallgatója államvizsgájára indult, mikor két ismeretlen fényes nappal egy nyilvános parkban rátámadt. Az erőszakot a két véglényből az váltotta ki, hogy Hedvig magyarul beszélt mobiltelefonján. De nem csak megverték, hanem ruháját magyarellenes feliratokkal dekorálták ki, majd sorsára hagyták. A sokkos állapotban lévő diáklány összevert, véres arccal esett be az egyetemre, ahol beszámolt a vele történekről. Az eljárás azonmód meg is indult, orvosi látlet készült stb. – ám hogy ne legyenek kétségeink a kimenetelét illetően, Robert Kalinák belügyminiszter már szeptember 4-én „prejudikált”: a parlamentben kijelentette, hogy az esetnek nincs magyarellenes éle.

Szeptember 12-én aztán a két bohóc – Kalinák és főnöke, Robert Fico miniszterelnök – kiállt a színpadra és szemrebbenés nélkül kinyilatkoztatták, hogy Hedvig hazudott, valójában az egész mesét maga találta ki, hogy némi időt nyerjen államvizsgájára. No és – két legyet ütve egy csapásra – Szlovákia jó hírét is csorbítsa. A szlovák hatalom tehát ellentámadásba lendült, mégpedig teljes erővel, mozgósítva az egész gépezetet. Kezdetnek először is a rendőrség megszüntette a nyomozást, majd az emiatt tett panaszt az illetékes ügyészség elutasította. Az ellencsapás sem váratott magára: november végén állampolgári feljelentésre büntetőeljárás indult Hedvig ellen hamis tanúzás és hamis eskü miatt. Pedig ha valaki gyanús volt, akkor az épp a két feljelentő:

az egyikük a titkosszolgálat volt tisztje, a másik pedig a következő év tavaszán saját otthonának pincéjében akasztotta fel magát...

A hamis tanúzás ügyében több mint fél évig szöszmötölt a rendőrség, majd 2007. májusában a rendőrség vádemelési javaslattal adta tovább az ügyet az ügyészségnek. A nyomozást annak ellenére sem nyitották meg, hogy közben jelentkezett egy nyitrai illetőségű személy, aki állítólag ismerte az egyik támadót. Szeptemberben a főügyész magához vette az ügyet az addig eljáró ügyészekről, egyúttal felállított egy nyomozócsoportot az ügyben felmerült kérdőjelek eltüntetésére. Hedvig 2007-ben az Emberi Jogok Európai Bíróságához is panaszt nyújtott be, ezt később a bíróság be is fogadta.

A kérdőjeleket a főügyésznek sem sikerült eltüntetni, helyette inkább egy atombombát dobta a lány fejére: 2010–2011-ben egymással és saját magukkal is ellentmondásokba keveredő pszichiáterek mocskolták be Hedviget, azt állítva, hogy az incidens nem történt meg, a lány sérülései korábbról valók. 2011. októberi meghallgatásán ezt állította Peter Labas orvosszakértő, a pozsonyi egyetem dékánja, aki a korábbi sérülések teóriája mellé hozzátette azt is, hogy Hedvig saját magát harapta meg.

Érdemi változást a nagy várakozásokkal – hiú reményekkel – övezett, 2010. júliusában felálló Radicová-kormány sem hozott az ügyben. Noha az elődjéhez képest nagyságrendekkel civilizáltabb kormányfő helyettese, Rudolf Chmel nyilvánosan megkövette Hedviget, jogi elégtételt nem kapott. Sőt, Malina Hedvignek kellett lépnie: feljelentést tett a korábbi belügyminiszter ellen, aki őt nyilvánosan beteges hazudozónak nevezte.

A Radičová-kormány legnagyobb „vívmánya” ebben az ügyben az a 2012. januári nyilatkozat volt, amelyben sajnálkozását fejezték ki és elismerték, hogy sérülhettek Malina Hedvig jogai. Az úgynevezett „bocsánatkérés” után Hedvig visszavonta panaszát, pontosabban az eljárás így megállapodással zárult, amit a bíróság tudomásul vett. Hiba volt. A hamis tanúzás miatt Hedvig ellen indított inkvizíciós eljárás nem szűnt meg, sőt, ekkor kapcsoltak csak rá igazán. Évekkel az eset után újból pszichiátriai vizsgálatokra akarták kényszeríteni, akár erőnek erejével is (intézeti kivizsgálás), ezt azonban már a bíróság nem bírta lenyelni.

Kalinák belügyminiszter Hedviget vádolta hazugsággal!

Pozsonyi tüntetés Malina Hedvig mellett, 2014-ben.

Az ügy tovább húzódott, újabb orvosszakértői jelentések, pszichiátriai vizsgálatok: így telt a 2013-as és 2014-es év. A hosszas vajúdas után persze bekövetkezett az, ami felől nem lehetett kétségünk: vádat emeltek Hedvig ellen hamis tanúzás és hamis eskü miatt. Ezt azonban a családanya már nem várta meg: 2013-ban felvette a magyar állampolgárságot, majd a szlovák hatóságok zaklatásait háta mögött hagyva Győrbe költözött.

A nyitrai járási bíróság 2015. szeptember 28-ra tűzte ki az első tárgyalási napot. Csáky Pál európai parlamenti képviselő arra kérte kollégáit, hogy ők is vegyenek részt a tárgyaláson: "Az a véleményem, hogy az EP képviselőinek jelen kell lenniük a lány bírósági tárgyalásán Szlovákiában. Elképzelhetetlennek tartom, hogy az EU szót emeljen a venezuelai, kubai, szíriai, iraki és egyéb emberjogi problémák kapcsán, ám szó nélkül eltűrje, hogy egyik tagállamában oly módon meghurcoljanak egy hölgyet, mint azt Malina Hedviggel tették" – nyilatkozta korábban Csáky Pál.

De megmozdultak a civilek is: a kétnyelvűségért küzdő Fontos vagy! mozgalom az incidens 9. évfordulója – és a közelgő bírósági tárgyalás – alkalmából figyelemfelkeltő akciót indított. Hat óriásplakátot helyeztek ki Nyitrán, amely három nyelven – szlovákul, magyarul és angolul – követel igazságot Hedvignek. Ugyanők egy asztalhoz ültették a három (illetve kettő és fél) felvidéki magyar párt: az MKP, az MKDSZ és a Most-Híd képviselőit, akik ez alkalomból közös nyilatkozatot fogadtak el (ennek teljes szövegét alább közöljük).

A szeptember 28-i tárgyalásra azonban már nem került sor, mivel a bíróság – Hedvig ügyvédje, Roman Kvasnica kérelmére – a tárgyalást elhalasztotta, valamennyi eddig kitűzött tárgyalási napot törölte. Kvasnica azzal indokolta a halasztás kérését, hogy Hedvignek – akinek nyáron született meg harmadik gyermeke – családjáról kell gondoskodnia. Az ügyvéd egyúttal azt is indítványozta, hogy az ügyet – tekintettel a vádlott magyar állampolgárságára és lakóhelyére – tegyék át a magyar hatóságokhoz.

NYILATKOZAT

2015. augusztus 25-én volt kilenc éve annak, hogy Malina Hedviget szlovák szélsőségek brutálisan megverték, mert magyarul beszélt. A brutális támadás és a hatóságok eljárása által emberi mivoltjában meggyalázott, magyarságában meghurcolt, lelkileg és egészségileg megtiport, családjával

együtt szülőföldjéről elűzött Žák Malina Hedviget a hatalom börtönnel fenyegeti. Ügyében kilenc éve sem született döntés sőt, az esetében eljáró szlovák hatóságok az áldozatot hamis tanúzás büntetnének elkövetésével vádolják és a vádlottak padjára ültetik.

Žák Malina Hedvig kálváriája kapcsán minden magyar emberben, de minden demokratikusan gondolkodó, a szélsőségeket elítélő szlovák emberben is meginog a jogállamba vetett hite és jogosan az az érzése támad, hogy a kormány és a hatóságok az elkövetőket védik a sértettel szemben. Vagyis a békés egymás mellett élés eszméjét aláásva, a szélsőséges eszmék terjedését támogatják.

Mindenki érdeke, hogy ne hallgassunk, fejezzük ki elégedetlenségünket amiatt, miként viselkedik a rendőrség, az ügyészség és a szlovák kormány. Hedvig ügye nemzetiségek felett egyesít.

Követeljük, hogy az igazságszolgáltatás segítse a tisztességes embereket, ne a mindenkori hatalom érdekeit szolgálja.

Látva a hazai igazságszolgáltatás tétlenségét Žák Malina Hedvig ügyében, megállapodtunk abban, hogy európai képviselteinkre, kapcsolatainkra építve a tisztségviselőinket arra ösztönözzük, hogy a jövőben egymással együttműködve tegyenek hatékony lépéseket az európai intézményeknél az ügy végleges megoldása érdekében.

Tiszteletben tartva Hedvig kérését kijelentjük, hogy ügyét a jövőben a politikai korrektség határain belül fogjuk kezelni.

Megegyeztünk, hogy a jövőben a legfontosabb magyar ügyekben sort kerítünk további közös egyeztetésekre.

Komárom, 2015. szeptember 25.

A Híd párt nevében: Bugár Béla elnök, Solymos László alelnök

Az MKDSz nevében: Fehér Csaba elnök, Sárközi János alelnök

Az MKP nevében: Berényi József elnök, Farkas Iván alelnök, Gyarmati Tihamér elnökségi tag

Fontos Vagy Mozgalom: Halász Béla elnök

Sztakó Zsolt: Két gondolat bánt engemet

A minap megkeresett e lap főszerkesztője, és azt kérdezte, hogy ugyan mi az, ami engem mostanában foglalkoztat? Hát ezek:

Gál Tamás fájdalma

Mindnyájan büszkék vagyunk Gál Tamásra, hogy magyar nemzetiségű színész létére megkapta a szlovák színházi élet legrangosabb díját, a Rükverc c. darabban nyújtott alakításáért. Pár nappal később azonban megkeseredett szánkban az öröm a vele készített interjút olvasva.

„A pozsonyi díjátadó ünnepség után néhány nappal a CsaVarSzínház egy csallóközi faluba indult, hogy a hetekkel korábban lekötött darabot előadjuk a helyi alapiskolában. Az ördögbe! c. mesefeldolgozást vittük el hárman: Kiss Szilvia, a budapesti Mester László (Pintyő) népzeneész és én. Amikor megérkeztünk, felhívtuk az igazgatónőt, hogy megjöttünk, és megkérdeztük, hol rakhatjuk le a díszleteket. Az igazgatónő közölte, hogy megfélemedkezett az előadásról. Nem baj, mondtuk, mi fél órán belül elkészülünk. „Én most már nem rúgom fel a tanrendet” – mondta az iskola vezetője, aki még arra sem volt képes, hogy ha már így történt, az utcáról behívjon bennünket egy kávéra. Mi hárman pedig csak álltunk döbbenten és dermedten az iskola előtt, az autók mellett. Én a budapesti kollégáink, a zseniális népzeneész előtt is szégyelltem magam, de ő csak szívta a cigarettáját, és nem szólt egy szót sem. Abban a helyzetben úgy éreztem, hogy a világ kifordult a sarkaiból. Hová jutottunk, mi felvidéki magyarok? Előfordulhatna-e ilyesmi Erdélyben vagy Magyarországon?”

Kezdjük talán az utolsó, költői kérdéssel. Mert, ha költői a kérdés, akkor ugye nem is lehet megválaszolni, ezért inkább azt firtatnám, hogy vajon van e nálunk, itt a Felvidéken, becsülete a kultúrának? Pontosabban, vagyunk e annyira lokálpatrióták, hogy megbecsüljük azokat az értékeket, amelyek a mieink? Vagy nekünk csak az az érték, amit a tévé belénk sulykol? Ennyire konzumidióták volnánk, hogy a tévében látott VV-celebecske előtt haptákba vágjuk magunkat, de Gál Tamásra csak a vállunkat vonogatjuk? Várja csak ki a sorsát, elvégre a tanterv, az fontosabb...

Így fogy Szlovákiában a magyar. Mert nincs közös történetünk, ami megtartana minket magyarnak. És az nem pótolható semmilyen „importtal”, mert az csak hamisítatlan felvidéki lehet.

Mint ahogy egy erdélyit is csak az ő sajátos erdélyi kultúrája tarthat meg Erdélyben magyarnak, vagy a kárpátaljai magyart csak az ő sajátosan kárpátaljai magyar kultúrája tarthat meg Kárpátalján magyarnak.

Legyünk lokálpatrióták, becsüljük meg a kultúránkat, becsüljük meg a magyarságunkat!

Ferenc válasza

„Vannak, akik azt mondhatják, hogy néhány dolog balosan hangozhatott, de ez hibás értelmezés lenne. Ha azt akarják, hogy imádkozzam el a hiszekegyet, készséggel megteszem”

Ezekkel a szavakkal vágott vissza Ferenc pápa közelmúltbeli amerikai látogatásán, a Kubából Amerikába tartó repülőgépen azoknak az újságíróknak, akik azt firtatták, hogy egyáltalán katolikus-e?

Ferenc pápa ténykedése azóta kavart indulatokat, hogy két éve őt választották meg a katolikus egyház fejének. Ebben nyilván közrejátszik az is, hogy a jelenlegi pápa Dél-Amerikából származik, ahol a katolikus egyház még valóban a nyomorgó tömegek gyakran egyedüli támasza, vigasza, és az egyház szolgálai a szó szoros értelmében, a saját bőrükön érzik az európai fogalmakkal szinte elképzelhetetlen szegénységet. Nem ugyanaz, mint mikor a pap az oltár mögül az irgalmas samaritánusról prédikál a híveknek, és arról beszél a jól öltözött és jól táplált gyülekezetnek, hogy könyörületesnek kell lennünk a szegényekkel, elesettekkel, nyomorultakkal, aztán a mise után az utcára kilépve a jólét vagy legalábbis a viszonylagos jólét veszi körül, ami azonban még mindig messze van a nyomortól.

Vagy az, mikor a pap szétnéz a gyülekezeten, és mintha prédikációjának a meglevenedett illusztrációját látná. Beesett arcokat, akik korgó gyomorral hajtják a fejüket álomra, elnyújtott tekinteteket lát, amikben ott van a reménytelenség, a kilátástalanság. Aztán, mikor kilép a templomból, a favallak elképzelt nyomorával szembesül. És a bűnnel, amit a szegénység szül.

Hát, ilyen körülmények közül jött Ferenc pápa, Jorge Mario Bergoglio, és ezért fordul nagyobb érzékenységgel és megértéssel a szegényekhez, ahogy Európában született elődei nem tudtak, hisz ők sose tapasztalták, amit ő naponta megélt. A szociális érzékenységét összekeverték a baloldalisággal.

Pedig a katolikus egyháznak is van szociális tanítása, és szentjei is voltak és vannak, akik ezt a tanítást átültetik a gyakorlatba. Elég, ha csak kalkuttai Teréz anyát említem, aki Indiában gondozta a nyomorultak közül a legnyomorultabbakat.

Mert, amit ezek közül a legkisebbért is teszed, azt értem teszed...

Sztakó Zsolt

Puss Sándor: Azt építjük, ami összeköt

475 éves a jezsuita rend

Négyszázhetvenöt évvel ezelőtt, 1540. szeptember 27-én szentesítette III. Pál pápa a Jézus Társasága (Societas Jesu) katolikus szerzetesrendet – közismert nevén a jezsuita rendet. Az elmúlt évszázadok alatt számos ellentmondásos – általában a tudatlanság és rosszindulat veszedelmes elegyétől átítatott – „hír” tapadt a jezsuitákhoz, ami aztán termékeny táptalajt adott az összeesküvés-elméletek kedvelőinek. Tény azonban, hogy az "Isten katonáinak" is nevezett szerzetesközösség meghatározó szerepet játszott a katolikus egyház történetében.

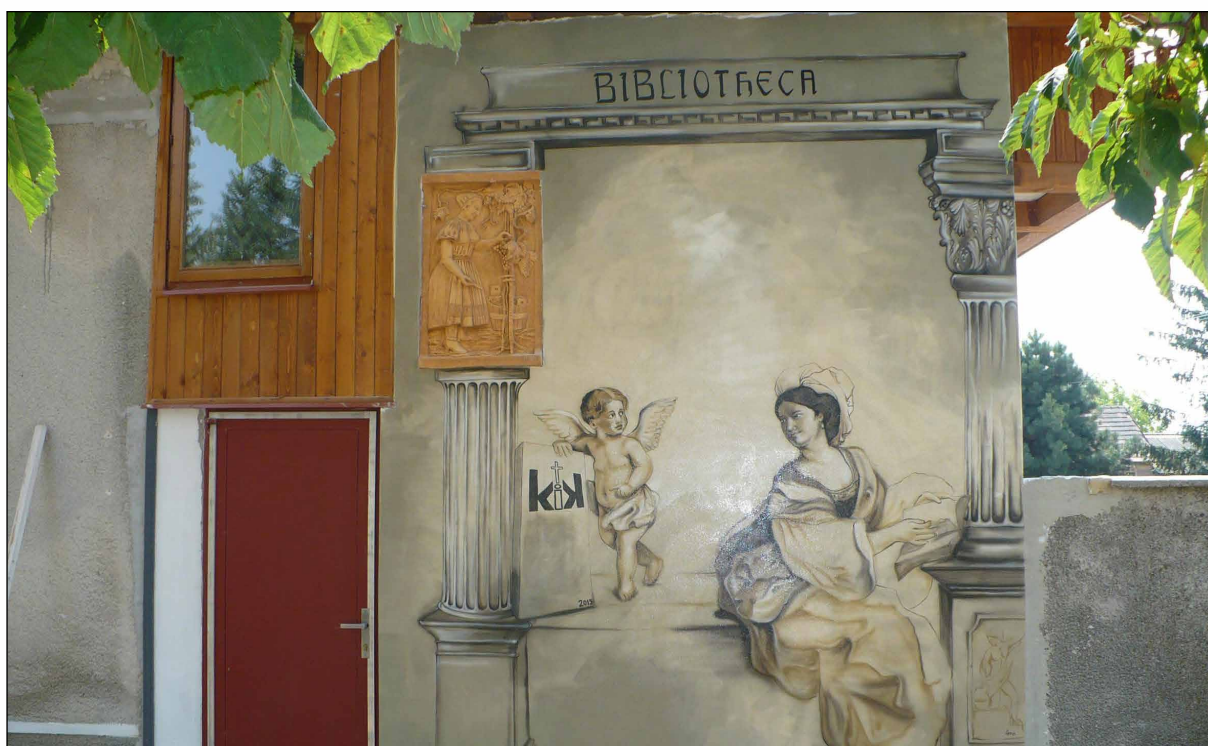
Azt pedig már valószínűleg kevesen tudják – vagy tudatosítják – hogy különösen a Felvidéken milyen nyomokat hagyott a rend működése. Erről kérdezte lapunk Puss Sándor jezsuita szerzetest, aki arra a kérdésre, hogy miért épp ezt a közösséget választotta, így válaszolt: „mert a jezsuiták azok, akik a legtöbbet tették Felvidékért, mégis a legkevesebbet tud róluk az átlag felvidéki ember”. Puss atya a felvidéki jezsuiták történetének avatott ismerője: „Az eddigi 25 éves szerzetesi életemből legtöbb időt Nagyszombatban töltöttem. Szabadidőmben adatokat, könyveket gyűjtöttem, mégpedig azzal a tudattal, hogy meg kell menteni az utókor számára. Még akkor is, ha már nem nagyon olvasnak magyar szövegeket, iratokat ezen a vidéken”.

Az alapításának 475. évfordulóját ünneplő rend felvidéki történetét Puss Sándor így foglalta össze:

A jezsuiták felvidéki megtelepedése Oláh Miklós (1493–1568) esztergomi érsek érdeme, aki Nagyszombatban elindította a katolikus megújulást Magyarországon. Oláh érsek jó viszonyba került a jezsuiták bécsi kollégiumával, ahol a birodalom minden részéből tanultak diákok, köztük néhány felvidéki is. Az első jezsuita, aki Felvidéken járt, a bécsi kollégium spanyol születésű rektora P. Juan de Vittoria SJ (+1578), aki részt vett a nagyszombati zsinaton. A másik felkért jezsuita, P. Johann Seidel (1532–?), aki a felvidéki bányavárosokban az érseki vizitátor kísérője volt. 1561-ben I. Ferdinánd király segítségével sikerült letelepíteni a jezsuita rendet Felvidéken, a nagyszombati ház és a kollégium megkezdte a működését egyelőre tíz jezsuitával. Ezekről az eseményekről pontosabb adatokat a felvidéki származású, jelenleg budapesti jezsuita levéltáros Bikfalvi Géza barátom gyűjtött össze. Ezeket, valamint királyi és egyéb oklevelek másolatait és még sok fontos dokumentumot jelenleg az ekecsi KIK-es levéltáramban őrzöm, ez a hobbim. Fontosnak tartom megmenteni az utókor számára, s itt helyben, Felvidéken, nem csupán Budapesten a központi levéltárakban. Néha apró, Budapestről nézve jelentéktelen részletek is helyileg fontos információt rejthetnek. Ilyen például az első nagyszombati rektornak, a már említett P. Johann Seidelnek további története is. Bár rendkívül hatásos szónok és karizmatikus pap volt, de fékezhetetlen természetű, szerzeteshez nem illő tulajdonságokkal rendelkezett. A hivatalából egy év múlva eltávolították, sőt 1570-ben a jezsuitáktól is elbocsátották és mint névtelen alkoholista halt meg. A következő rektor a spanyol P. Hurtado Perez SJ (1532-1594) lett, aki a helyi

viszonyokat nem ismerve szintén elidegenítette a magyarokat a jezsuitáktól. Már ezért is gondolom, hogy jelenleg a szlovák–magyar viszonyokat lennénk hivatottak, mi jezsuiták korrigálni, ápolgatni. Jelenleg tesszük ezt a Pozsonyban most induló magyar nyelvű Szabadegyetemmel.

Felvidék ifjúságnevelésében nagy szerepet vállaltak annak idején a jezsuiták. Ki merem mondani: fel mertek rúgni idővel értelmetlenné vált, elavult vallási hagyományokat. Sok viszály keletkezett már a XVII. században avégett, hogy a jezsuita iskola diákjai nem voltak kötelesek részt venni valamennyi egyházi ünnepen. Az ok, hogy a jezsuiták nem csupán ájtatoskodásra, „szenteskedésre” nevelték a fiatalságot. Mindig is voltak ellenségeik, nem kerültek az olyan feszültségeket, amiket a fiatalság érdekében kellett felvállalniuk. A feszültséget gyakran fokozta a városi tanítók féltékenysége a jezsuita iskolában elért eredmények miatt. De a szerencse sem kedvezett mindig, jó példa erre az első magyar származású jezsuita P. Hernáth Péter (1539–1567). Őt nevezték ki nagyszombati rektornak, ekkor ívelt fel a nagyszombati kollégium, de rövidesen, 1567-ben váratlanul elhunyt, majd még ugyanabban az évben egy városi tűzvész elpusztította a jezsuiták házait, így rövid idő alatt véget ért a jezsuiták ténykedése Felvidéken. A jezsuiták a nagyszombati kollégium felosztatása után távoztak Magyarországról, és csak 1586-ban jöttek vissza, amikor II. Rudolf a turóci prépostságot ajándékozta nekik. Az ott újrakezdett znióváraljai gimnázium később, 1598-ban Vágsellyére került, az adományként kapott várost és három szomszédos falut: Királyfát, Hosszúfalut és Peredet 1586. július 24-én vették a jezsuiták birtokba. Vágsellyén már 1588-tól működött három grammatikai osztály, de a kollégium sorsa megpecsételődött, amikor 1605-ben Bocskai István (1557–1606) csapatai elfoglalták Vágsellyét: a protestánsok kiűzték a jezsuitákat a városból. A kollégium munkájának a felújítására több kísérlet is történt, V. Pál pápa személyes levéllel fordult 1609-ben II. Mátyás királyhoz, hogy állítsa vissza a kollégiumot és adja vissza a birtokokat. Azonban hiába volt a pápa személyes fáradozása, Magyarország belső viszonyai nem tették lehetővé egy jezsuita kollégium megnyitását. Erre csak 1616-ban nyílt lehetőség, újból Nagyszombatban. Mellette már bentlakásos kollégiumot is kialakítottak, s itt a magyarul nem tudó diákokat magyarra tanították. Az első magyar nyelv-tankönyv, amely kifejezetten a nyelvtanulás céljait szolgálta, P. Pereszlényi Pál SJ (1630–1689) „Grammatica linguae Ungaricae” (A magyar nyelv nyelvtana) könyve, amelynek első kiadása 1682-ben jelen meg itt Nagyszombatban. A latin nyelvű, rövid és világos magyarázatokkal ellátott nyelvtan végén egy tanmenet is található, azok részére, akik a magyar nyelvet „könnyen és gyorsan” akarják megtanulni. Pázmány Péter, hogy még jobban felkarolja az oktatást Nagyszombatban külön nemesi konviktust alapított 1624-ben a rászoruló nemesi fiúknak. A nemesi konviktus alapítólevelének másolata szintén megtalálható az említett, újonnan alapított ekecsi levéltárban. A neves felvidéki történész és nevelő P. Hevenesi Gábor SJ (165–1717) összeállított egy segédkönyvet a magyar nemesi ifjúság nevelése céljából, amely több kiadásban is megjelent, a „Diarium adolescentis studiosi” (A tanuló ifjú napirendje) című kötetben példák alapján mutatta be, hogy miként kell beosztania az idejét egy a jezsuitáknál nevelkedő ifjú nemesnek. Az efféle szakirodalom is helyt kapott az ekecsi Bibliothecában.

Röviden nézzük végig, hol mindenütt volt jezsuita jelenlét:

Pozsony, mint az ország fővárosa, hivatali és kulturális központ megkülönböztetett helyként szerepelt a jezsuiták felvidéki letelepedésekor. A jezsuita iskolát Pázmány Péter 1626. szeptember 11-én alapította. A gimnázium épületét 1628-1631 között építették fel a Szent Márton székesegyház mellett. Az első rektor P. Káldy György SJ (1573–1634) híres Biblia fordító volt. A pozsonyi káptalan 1642-ben megalapította a Collegium Emericianum szemináriumot, az egyházmegyei papság képzésére, amiben szintén oktattak a jezsuiták. 1672-ben az evangélikus líceum bezűntetésekor, a jezsuiták megörökölték az épületet és a kollégium ide költözött. A kollégium korabeli viszonyokat tekintve tekintélyes könyvtárral is rendelkezett, mintegy 4 000 kötettel, amelynek az alapját Kecskés János pozsonyi polgár könyvtára adta; ez később több adománnyal és az egykori evangélikus líceum könyvtárával egészült ki. A könyvek többsége a bécsi, a nagyszombati és a kassai jezsuita nyomdák termékei voltak. A kollégium anyagi helyzetét Lippay György esztergomi érsek egy jezsuita patika alapításával támogatta. A gimnáziumban a XVII–XVIII. század legnevesebb jezsuitái tanítottak és a diákok nagyrésze később az ország irányításában vezető szerepet játszott.

Kassán már 1604-ben tervezték az iskola megnyitását, de a változó politikai viszonyok miatt csak később valósulhatott meg a tervük. III. Ferdinánd király a mislei prépostságot és 1650-ben a városban levő „Királyi Házat” adományozta a kollégium alapítására. A Thököly hadak uralma idején 1682–1686 között kiutasították a jezsuitákat a városból, így csak utána folytathatták az oktatást. A kollégium épülete 1700-ban, a nagy tűzvész idején leégett, majd a szécsényi országgyűlés 1705-ben újból kiutasította jezsuitákat. 1711-től azonban már zavartalanul folyt az oktatás egészen a rend betiltásáig, 1773-ig.

Societas Jesu – A jezsuita rend

Jézus Társaságát Loyolai Szent Ignác alapította 1534-ben Párizsban. Alapítását és tevékenységének korai szakaszát meghatározta a reformáció terjedése: noha a katolikus egyház megújítása (tekintettel a reneszánsz pápaság visszásságaira) a jezsuita rend céljai között is szerepelt, mindez azonban a szentegyházról való elszakadás szándéka nélkül. A pápa - III. Pál – 1540. szeptember 27-én szentesítette a jezsuita rend alkotmányát, ezzel a társaság hivatalosan is elismertté vált. A hit védelmét elsődleges célul tűző rend komoly szerepet játszott az ellenreformációban, Magyarországon például – köszönhetően Pázmány Péter munkásságának – sikerült is megfordítani a folyamatot. Az évszázadok során a jezsuita rend nagyon komoly és eredményes missziós tevékenységet folytatott a világ számos részén, ami természetes módon vezetett politikai befolyásuk megerősödéséhez is. Ez pedig szintén természetes módon vezetett a politikai hatalom részéről megnyilvánuló gyanakváshoz, ami végül oda torkollott, hogy francia nyomásra 1773-ban XIV. Kelemen pápa feloszlatta Jézus Társaságát. A rendet aztán 1814-ben VII. Piusz pápa állította vissza.

Noha a rendi fogadalmak között szerepel az egyházi rangok elfogadásától való tartózkodás is, 2013-ban mégis egyháztörténeti jelentőségű eseményre került sor: március 19-én egy jezsuita foglalhatta el Szent Péter trónját Ferenc néven. Ő az első jezsuita a pápaság történetében.

Besztercebányán Lippay György esztergomi érsek telepítette le a jezsuitákat, már az első évben megnyitották az iskolájukat. A három emeletes gimnáziumi épületet 1695–1712 között emelték fel, amelyet 1765-ben színházteremmel bővítettek. A Felső-Vág völgyében megtelepedő jezsuiták 1646-ben jelentek meg **Trencsénben**, az egyik helyi polgár Bosnyák Zsófia házában kaptak helyet, a melyet még az 1632-ben kelt végrendeletében hagyott a jezsuitákra. Róla, a szentéletű Zsófiáról a Remény legutóbbi számaiban olvashatunk részletes életrajzot Bikfalvi Géza tollából. A helyi polgárok nagyon megkedvelték a jezsuitákat és a diákokat is, a számtalan nagyszerű iskoladráma előadás kapcsán, már 1650-től szabadtéren játszottak a diákok, az előadások latin és szlovák nyelven folytak. A Trencsénhez viszonylag közel fekvő **Szakolcán** 1701-ben alapították meg a kollégiumot. 1716-ban megnagyobbították a gimnázium épületét, 1734-ben pedig megnyílt a jezsuita tanárképző főiskola is. A kollégiumban és a főiskolán folyó eredményes oktatói munkát 1756-ban Mária Terézia személyes látogatásával ismerte el.

Lőcsén, a Szepesség központjában, 1671-ben telepedtek meg a jezsuiták, az iskolájuk 1690-ben vált kollégiummá, itt tanítottak később a magiszteri éveik alatt: P. Hell Miksa SJ (1720–1792) és P. Szklenár György SJ (1744–1790). Széchenyi György esztergomi érsek 1694. február 5-én egy 80 000 forintos alapítványt tett, amelyben Trencsénben és Lőcsén megalapította a nemesi konviktusokat. A korabeli ország egyik legjelentősebb városában, a bányászatáról és feldolgozó iparáról híres **Selmecbányán** az 1648. május. 1-én megtelepülő jezsuiták szinte első lépésként megindították az iskolájukat, amely azonban csak viszonylag későn 1750-ben vált teljes kollégiummá. A jelentős szellemi kvalitással rendelkező jezsuita tanárok később, a rend 1773-as megszüntetése után a helyi Bányászati Akadémián is tanítottak, például P. Poda Miklós SJ (1723–1798), a mechanika és a hidraulika professzora lett. **Eperjesen** a jezsuiták 1673. március 18.-án megnyitották az iskolájukat, amely nagyon gyorsan fejlődött, mivel a városban az oktatásnak nagy hagyománya volt, itt működött a neves evangélikus kollégi-

um. Az iskolában a vallásos lelki nevelés különösen magas színvonalon állott, mert feltűnően sok tanuló választotta élethivatásul a jezsuita rendet.

Az ország hadászati szempontjából fontos városában, a kereskedelméről és céhes iparáról nevezetes **Komáromban** 1625-től működtek a jezsuiták, a helyi születésű, de nem a magyarbarátságáról ismert Kollonics Lipót (1631–1707) későbbi esztergomi érsek támogatásával. A latin iskola már 1627-től elkezdte az oktatást, a kollégium épülete 1657-ben épült fel, amelyben korszerű fizikai laboratórium és csillagvizsgáló is helyet kapott. A jezsuita iskoladrámákat latin, magyar és német nyelven játszották a helyi nemesség és polgárság legnagyobb meglepedésére. A kollégiumban tanított a helyi születésű, neves matematikus P. Grossinger János SJ (1728–1803), akinek helyben több tudományos szakkönyvét is kiadták.

Rozsnyón, először a gyöngyösi házból érkezett jezsuiták missziós állomást alakítottak ki és Lippay György esztergomi érsek 1659. július 31.-én kelt adománylevele alapján kapott 6 000 forintból iskolát nyitottak. A misszióból 1701-ben rendház lett, de a gimnázium csak 1735-ben vált teljessé, a jezsuita tanár hiány miatt az alsóbb osztályokban világiak tanítottak. 1755-től a gimnáziumban tanította a poetikát és a retorikát P. Pray György SJ (1723–1800). **Zsolnán** szintén először csak misszióztak a jezsuiták 1654-től kezdve, majd letelepedve, 1691-ben megnyitották az iskolájukat. Talán a legkalandosabb és a legtöbb megpróbáltatásnak kitett felvidéki jezsuita kollégium **Homonnán** működött. A városban 1613-ban telepedtek le a jezsuiták és mindjárt megalapították az iskolájukat is, de már a Bethlen Gábor vezette felkelésben elűzték őket a városból. Homonnai Druget (IV) György, az alapító fia 1630-ban újra visszahívja jezsuitákat a városba, hogy folytassák a munkájukat. Majd tíz év múlva a jobban védhető helyen, Ungváron épített új rendházat és iskolát a jezsuiták számára.

A XVII. század első harmadának a végén, a viszonylag nyugalmasabb időket kihasználva, 1635-ben Pázmány Péter megalapította a nagyszombati egyetemet, amelyet a jezsuiták vezetésére bízott. VIII. Orbán pápa, aki maga is jezsuita iskolákban tanult, a nagyszombati egyetemet, mivel nélkülözte a jogi és az orvosi karokat, eleinte nem tekintette egyetemnek és vonakodott az egyetemi jogokkal felruházni. II. Ferdinánd azonban tekintettel az ország égető szükségleteire, kiállította saját aranypecsétjével ellátott császári okmányát, amelyben megerősítette mind a magyar királyi, mind a német-római császári tekintélyével, és kieszközölte a pápai elismerést is. II. Ferdinánd király megerősítő oklevele a nagyszombati egyetem számára egy olyan dokumentum, mely itt Felvidéken is megtalálható kell, hogy legyen az utókor számára. Az egyetem ünnepélyes megnyitása 1635. november 13-án ment végbe. Mária Terézia az 1760-as években korszerűsítette az egész magyarországi oktatást, ennek keretében 1769-ben megalapította a nagyszombati egyetem orvosi karát, így kibővülve a most már teljes, tehát négyfakultásos intézményt királyi egyetemnek nyilvánította. Az erről szóló okmány eredeti szövegének másolata szintén levéltárban megtalálható. A rend sajnálatos, 1773. évi betiltása után a nagyszombati egyetem az ország fővárosába, Budára költözött 1777-ben és a királyok által sohasem lakott, a török pusztítás után teljesen rendbe hozott királyi palotában nyert elhelyezést.

A nagyszombati egyetem tanárainak nagy része felvidéki születésű, többségükben magyar nemzetiségű volt. Az egyetem könyvtára már az alapításkor komoly, mintegy 1500 kötetből álló könyvanyaggal rendelkezett, a XVII–XVIII. század során fokozatosan fejlődött a középiskolai tanítást szolgáló gyűjteményből az egyetem igényeinek kielégítést biztosító intézménnyé, az állomány a felosztás évében elérte a 15 ezer kötetet. A könyvtár állományáról a két katalógus révén (1690-ben és 1773-ban készültek) nagyon részletes ismereteink vannak. Ezekhez és más fontos levéltári anyaghoz is csak itt, az ekecsi levéltárban lehet hozzájutni. Szeretem ezt a csendes, észrevétlen, de fontos munkát.

Szeretnék még röviden kitérni a kassai jezsuita egyetemre, melyet Kisdi Benedek (1598 – 1660) egri püspök alapított.

Pappá szentelésem után Kassára kaptam kinevezést. Szinte semmit nem tudtam arról, hogy micsoda munkát végeztek itt a jezsuiták. Egyik példaképemnek az életutamra nagyban hasonlító, a 400 évvel korábban született Kisdi Benedeket tekintem, aki elszegényedett nemesi családból származott. Az iskoláit a jezsuitáknál végezte: a nagyszombati és a bécsi jezsuita kollégium után a római Collegium Germanicum Hungaricum növendéke volt. Hazatérte után 1622-ben szentelték pappá, egy ideig Pázmány Péter udvari káplánjaként tevékenykedett, majd mind lelkipásztor különböző helyeken szolgált. 1648-ban szentelték egri püspökké, 1650-ben Kassára költöztette a káptalant és a püspökséget, mivel a törökök elfoglalták Egert. Kisdi püspök egész életében szemmel kísérte és támogatta a jezsuiták tevékenységét, segítette a kassai jezsuita kollégium működését, a saját költségén kiadta Nagyszombatban, 1651-ben Szöllösi Benedek (1576-1638) jezsuita atya Cantus Catholici egyházi énekgyűjteményt, amely nagyon sokáig meghatározó énekes könyve volt a katolikus híveknek. A Kisdi Benedek egri püspök által megalapított kassai jezsuita akadémia adományoklevelének másolatát szintén a KIK ekecsi levéltára őrzi együtt a jezsuiták tematikus válogatott bibliográfiájával.

Számomra jelenleg ezt tartom fontosnak, megőrizni, tovább gyűjtögetni az elődjeim munkásságáról szóló adatokat, tényeket. Emellett igyekszem jószomszédi, baráti kapcsolatokat kiépíteni a környék proptestáns lelkészeivel. Civakodtunk eleget az elmúlt 475 év alatt, s gyakran nyomós ok nélkül. Most, hogy újra nyakunkban a muzulmánok, ideje összefognunk s együtt megvédeni a keresztény értékrendet. Az ekecsi plébánia egy modern jezsuita misszió, területén 5 református lelkész tevékenykedik – nincs szándékomban konkurálni velük. Azt építjük, ami összeköt, nem pedig elválaszt.

Puss Sándor SJ

Isten éltesse a zselízi Kincső néptáncgyűttest

Megszólításra ültem a géphez. Megtettem volna szólítás nélkül is, de nem gondoltam, hogymár ilyen „idősek” vagytok – kezdek figyelmetlen lenni az idő múlására. Pedig figyelemmel kísérek Benneteket, figyelem a munkátokat, követem a sikereket. Hosszabb ideje tudom, hogy egyike vagytok a felvidéki magyar kultúra kiváló művelőinek. A legjobbak közé tartoztok. Többször, sokszor találkoztunk s nekem minden találkozásunk nagy élményt jelentett. Nem régen Deákiban a 49. Országos Népművészeti Fesztiválon való fellépéseetekkel is ezt tettétek. Ahogyan Ti élítek a színpadot azt tanítani kell, – azt is csináljátok mindegyik szereplésetek alkalmával, – tanítotok és szórakoztattok. A színpadról az életetek átsugárzik a közönségre. Meg a gyakran veletek egy műsorban fellépő más együttesekre is. A szülőkre, a szerető közönségekre. Én közöttük ülök és gyakran hallom „ezek a bűdös kölykök, már megint megríkáztak”, akarják mondani, hogy örömkönnyeket csaltatok a szemükbe. Bevalljam? Itt-ott az enyémben is. Pedig én már sok szépet láttam ezen a területen is. Az, amit tolmácsoltok, és ahogyan tolmácsoltok az magával ragad. Nálatok a kéméndi, a tardoskeddi, a gömör-fennsíki hagyomány az nem úgy mond kéméndi, gömöri, vagy kitudja honnani. Hanem a bekonferált tájegységet, települést hűen és tisztán tolmácsoló. Táncban, zenében, dalban és anyagi lehetőségeitekhez mérten viselkedésben is az. Tudjátok, ez igen nagy érték. Maradjatok ilyenek, sokáig. Nektek is így jelent igazán örömet a munka, és a nemzetiségünk számára is így igazán nagy az értéke. Őszinte elismerésem érte. Munkátok nagyra becsülésem jeléül ide emelem egy általam szervezett régebbi fellépéseitek alkalmából írt és közzé tett gondolataimat. Teszem ezt azért is, mert Ti már akkor értettétek magyarságunk összetartásának jelentőségét.

Kincseteket, a népi hagyományra épülő általatok művelt kultúrát gazdagon osztogattatok/osztogatjátok vallva, hogy „minél többet szétosztunk, annál több marad belőle”. E hitvallástokért mertétek/meritek vállalni a fellépések sokasságát. Szívesen szerepeltek itthon is,

de boldogan utaztok messzebbre is: az Anyaországba, Erdélybe, Délvidékre fesztiválokra, versenyfellépésekre. Mindenüvé, a magyarok közé, de a más nációkhoz is. Ahova hívnak, ahol várnak benneteket. Örömet visztek és boldogan tértek haza. Szerepléseetekkel terjesztitek jó hírért magyarságunknak és várostoknak Zselíznek.

Jeles ünnepek alkalmából kívánom, hogy ezt tegyétek, tehessétek még nagyon soká.

Takács András, Felvidék.ma

Magukra hagyottak

Szeptember elseje Szlovákiában államünnep: 1992-ben e napon fogadták el az önálló Szlovák Köztársaság alkotmányát. Ám ahogy annak idején a parlamentben ülő magyar képviselők nem szavazták meg az ország első számú törvényét, úgy az ország magyar ajkú lakosságának sincs oka ünneplésre. Jobb híján így marad a plusz egy munkaszüneti nap miatt érzett „öröm”. És nem csak azzal van gond – bár minden baj gyökere valahol itt rejtőzik, ebben a felfogásban – hogy az alkotmány a „my, národ slovensky”, azaz, „mi a szlovák nemzet” felültéssel indít, megmutatva, hogy mindenki másnak hol a helye, hanem sokkal inkább az, hogy még az írott alkotmány parancsainak sem sikerült maradéktalanul megfelelnie a szlovák jogállami rendszer egyes intézményeinek. Köztük a törvényhozásnak, kormánynak, az igazságszolgáltatásnak és végül – ami egészen tragikus – az alkotmánybíróságnak.

Szeptember elseje nem véletlenül volt a felvidéki magyarok számára a „harag napja”, amikor a kassai legfőbb bírói fórum előtt fejezték ki nemtetszésüket a 2011-ben a magyar állampolgársági szabályozás módosítására elfogadott Fico-féle ellentörvénnyel szemben. Tavaly óta azonban már erre a tiltakozásra sincs szükség, legalábbis értelme nincs már, különösen nem az alkotmány ünnepén. Az ugyanis csúfos maflást kapott, több ízben is. A taláros testület éppen egy éve döntött úgy, hogy – nem dönt. Emlékezetes: nem volt meg a kellő szavazatmennyiség ahhoz, hogy az alkotmánybíróság kimondja az ellentörvény alkotmányellenességét vagy alkotmánnyal való összhangját. Szlovákiában ezzel be is zárult a kör, maradnak még esetleg a nemzetközi fórumok. És itthon a:

Kora őszi számvetés

Az elmúlt több mint öt év folyamán az ellentörvény miatt 1168 polgárt fosztottak meg szlovák állampolgárságától. A legtöbben (385) a cseh állampolgárság felvétele következtében voltak kénytelenek megválni szlovák útlevelüktől, derült ki a belügyminisztérium statisztikai adataiból. Ezek között 63 volt a magyar állampolgár. A legtöbben a német (247), az osztrák (169) és a brit (103) állampolgárság felvétele miatt veszítették el a szlovákot, de több európai és a kontinensen kívüli ország is szerepel a listán.

A szlovák állampolgárság visszavételéért a törvény alól kivételt biztosító belügyminiszteri rendelet hét hónappal ezelőtti életbe lépése óta 61 volt szlovák állampolgár folyamodott a rendelet alapján. A kérvényezők közül huszonegyen már visszakapták szlovák állampolgárságukat, köztük 15 cseh, 3 amerikai és 3 német állampolgár. Magyar állampolgár azonban nincs köztük, vagyis a felvidéki magyarok nem kérnek Robert Kalinák jogilag is aggályos könyöradományából.

Tamás Ilonka néni a magyar miniszterelnökhöz fordult

Még a nyáron kereste meg levélben Orbán Viktor magyar miniszterelnököt az idén 103. születésnapját ünneplő Tamás Ilonka néni, aki az állampolgárságukért küzdő felvidéki magyarok emblemikus alakjává vált. Éppen három évvel ezelőtt, október 23-i nemzeti ünnepünk alkalmából elsőként vehette át a Magyar Becsület Rend kitüntetését Áder János köztársasági elnöktől. Most, négy év szélmalomharcnak

tűnő csatározás után úgy érzi, cserben hagyták a jogaikért küzdő felvidéki magyarokat. Ezt fogalmazta meg alábbi, kora ősszel nyilvánosságra hozott levelében:

„Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Alulírott dr. Tamás Aladárné (Ilonka néni) az alábbi kéréssel fordulok Önhöz.

2012. október 23-án Miniszterelnök Úr a Magyar Becsület Rend kitüntetésben részesített engem. Úgy éreztem, hogy az elismerés személyemen keresztül annak a küzdelemnek is szól, amelyet sorstársaimmal folytatunk a magyar nemzethez tartozásunk kifejezésének céljából.

Ön előtt is ismert, hogy a magyar honosítási törvényre válaszul a Szlovák Nemzeti Tanács elfogadta a Fico-féle ellentörvényt, amely indoklásában rögzíti, hogy a felvidéki magyarságot nemzetbiztonsági kockázatnak tekinti. A törvényhozók figyelmen kívül hagyták a Szlovák Alkotmány 5. § 2. cikkelyét, amely kimondja, hogy akarata ellenére senki sem fosztható meg a szlovák állampolgárságától. A törvény alapján 2011 év végén a hatóságok megkezdték azoknak a magyar polgároknak a zaklatását, akik nyíltan felvállalták, hogy felvették a magyar állampolgárságot, viszont a hatóságok nem voltak hajlandóak határozatot hozni a jogfosztásról azért, hogy a Szlovák Bíróság előtt ne támadhassuk meg az alkotmányellenes döntést. Engem és jogfosztott társaimat kitöröltek az országos lakossági nyilvántartásból, érvénytelenítették személyi azonosításra szolgáló dokumentumainkat, így pl. banki folyószámlát nem nyithatunk, a törvény hatályba lépése óta szavazati jogunkkal nem élhettünk, ajánlott küldeményeket nem vehetünk át és én, immáron 103 évesen nem kapom meg a mozgáskorlátozottak számára rendszeresített parkoló kártyát sem.

Négy évvel ezelőtt, – majd száz évesen, – azért vállaltam a küzdelmet a kettős állampolgárság elismeréséért, hogy példát mutatva erősítsem a felvidéki magyarok magyarságtudatát és a magyar nemzethez tartozást érzését. Úgy látom és érzem, hogy társaimmal együtt a küzdelemben magunkra maradtunk. Hiába kaptunk a felelős magyar politikusoktól ígéretet arra, hogy a magyar állampolgárság felvétele után, probléma esetén hatékony segítséget kapunk a Magyar Kormánytól. Ez nem történt meg, semmilyen konkrét segítséget nem kaptunk, cserbenhagytak minket! Csupán dr. Lomnici Zoltán az Emberi Méltóság Tanácsának Elnöke vállalta fel ügyünket, próbálkozva a nemzetközi fórumok előtt, hogy elégtételt kapjunk a sok zaklatásért, meghurcolásért, amiket el kellett és kell mai napig viselnünk azért, hogy kettős állampolgárokként élhessünk szülőföldünkön. A Szlovák Kormány nemzetbiztonsági kockázatnak tart engem és társaimat, és mindent megtesz a nemzetközi fórumokon azért, hogy panaszaink, beadványaink eredménytelenek maradjanak. A Magyar Kormány, a magyar külügy és a magyar EU képviselők eddig egy szalmát sem tettek keresztül azért, hogy megszűnjön az a joghátrány és az a diszkrimináció, amit azért kell elszenvednünk, mert felvettük a magyar állampolgárságot.

Úgy vélem, hogy a magyar kormány határozott fellépése nélkül a szlovák hatóságok a jövőben is úgy fognak bánni velünk, mintha valóban nemzetbiztonsági kockázatot jelentenénk az ország számára. Tisztában vagyok azzal, hogy Magyarország és a Szlovák Köztársaság jó viszonya és jó gazdasági kapcsolatai fontosak, és az egész magyarság érdekeit szolgálják, de az is fontos, hogy jogsérelem esetén Magyarország demonstrálja azt, hogy kiáll állampolgárai – nemzettársai mellett. Kiben bízson/bízhat a felvidéki magyarság, ha nem Önben és Magyarország kormányában?

Kérem/kérjük, hogy Ön és a magyar külügyminiszter tegyen végre határozott lépéseket a felvidéki jogfosztottak ügyében, mert teljesen el vagyunk lehetetlenítve, mivel a Szlovák Alkotmánybíróság a tárgyban benyújtott alkotmányos panaszt múlt év szeptemberében, 4 év elteltével tárgyalta és úgy döntött, hogy nem dönt. Fellebbezés kizárva! Így csak nemzetközi vonalon lehet valamit elérni. Kérem, ebben segítsenek!

Amint a bevezetőben írtam, azért bátorkodom Önhöz fordulni, mert a részemre adott kitüntetés számomra azt jelzi, hogy Ön elkötelezett híve becsületes harcunknak.

Isten áldását kérem Önre, munkájára

Tisztelettel

Dr. Tamás Aladárné – Ilonka néni s.k.

És a válasz, mely bár meg se született volna

Orbán Viktor helyett és nevében Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes válaszolt – legalábbis az ő aláírása szerepel a levél alján. Mert szeretné azt hinni az ember, hogy ez a viccnek is rossz szóhalmaz Semjén valamely, a régi rendszerből itt ragadt és a mellébeszélést így felső fokon üző beosztottja követte el. Tamás Ilonka néni mindenesetre egyetlenegy konkrétan sérelmezett felvetésére sem kapott érdemi választ a miniszterelnök-helyettes által szignált levélben:

„Tisztelt dr. Tamás Aladárné!

Kedves Ilonka néni!

Egy közösség valódi erejét az mutatja meg, hogy tagjai mennyire összetartóak, mennyire tudják odafigyeléssel és szeretettel hordozni egymás gondját-baját. Ilonka néni a nemzet közösségének erős tartóoszlopa, aki felvállalta a felvidéki jogfosztott magyarok küzdelmét. Példaadó kiállását Orbán Viktor miniszterelnök úr is nagyra becsüli, akinek a nevében válaszolok Önnek.

A Magyar Kormány az érvényben lévő honosítási törvény bevezetésével a külhoni magyarság helyzetének javítását, lehetőségeinek bővítését, Magyarországhoz való kötődésének erősítését segíti. Sajnálatos módon Szlovákia retorziókat alkalmaz azon állampolgáraival szemben, akik más ország, így a magyar állampolgárságért folyamodnak.

A Magyar Kormány kezdettől fogva kiáll a magyar állampolgárság felvétele miatt jogsérelmeket elszenvedő felvidéki nemzettársaink mellett.

A probléma megoldására, de legalább kezelésére a külügyminiszterek megállapodása alapján a kettős állampolgárság kérdéskörével foglalkozó bilaterális szakértői munkacsoport alakult. Magyar részről az a célunk, hogy megoldást találjunk a magyarokat hátrányosan érintő jelenlegi szlovákiai joggyakorlat megváltoztatására. A munkacsoport az elmúlt években négyszer ülésezett, amelyek során a két ország jogi szakértői áttekintették az állampolgárság intézményét szabályozó európai egyezmény egyes kérdéseit.

Mivel a kérdéskör rendezése kiemelt célunk, ezért a két ország felső szintű vezetői találkozóin folyamatosan napirenden tartjuk a kettős állampolgárság ügyét, arra törekedve, hogy szlovák oldalról is nyitottabbnak mutakozzanak a probléma rendezésére. A nemzetközi joggyakorlat – éppen a párhuzamos identitások terjedésével összhangban – egyre inkább a többes állampolgárság tolerálásának irányába fejlődik, és Európában a korábban a kettős állampolgárságot szigorúan elutasító országok is a vonatkozó szabályaik enyhítésével, rugalmasabbá tételével reagálnak a világ változására. Célunk, hogy a szakértői tárgyalások mielőbb eredményre vezessenek és az állampolgárságuktól megfosztott felvidéki magyarok visszanyerhessék teljes körű állampolgársági jogaikat.

Kedves Ilonka néni!

A nemzeti összetartozás kormánya minden fórumon kiáll állampolgáraiért és a magyar nemzet tagjaiért, éljenek a világ bármely pontján.

Jó egészséget kívánva őszinte tisztelettel köszöntöm.

Semjén Zsolt"

Beneš-dekrétumok: 70 éve tart a gyalázat

1945. augusztus 2-án bocsátotta ki leghírhedtebb rendelkezéseit Edvard Beneš, amelyekből mintegy háromtucatnyi a csehszlovákiai németek és magyarok teljes kiemmizéséhez vezetett.

A jogfosztó rendelkezéseket a második világháború végén újjáalakuló Csehszlovák Köztársaságban számos jel előzte meg: Edvard Beneš csehszlovák elnök már londoni emigrációjában, 1945. február 16-ai rádióbeszédében kijelentette, hogy az új csehszlovák köztársaság nemzetállam lesz, ezért elő kell készíteni a németek és magyarok ügyének „végleges megoldását”.

Mind bűnösök vagyunk

A szovjetek által „felszabadított” Pozsonyban a cseh kommunista párt elnöke április 5-én meghirdette a kassai kormányprogramot, eszerint a magyarok – az igazolható „antifasiszta élharcosok” kivételével – mind háborús bűnösök. Április 20-án letartóztatták Esterházy János grófot, a Magyar Párt vezetőjét, 30-án megkezdtek a magyarok és németek internálását Pozsonyban: a kitelepítettek 15–20 kilogramm ingóságot vihetek magukkal, minden másukat elkobozták. Mindezt még a hírhedt dekrétumok kihirdetése előtt, az ideiglenes magyar kormány hiába tiltakozott a szovjeteknél és a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnál is.

Beneš odacsap

Aztán alig néhány napra rá, hogy elhallgattak a fegyverek Európában, 1945. május 14-én Edvard Beneš megkezdte a csehszlovák államiséget megalapozó rendeletek kibocsátását. Ezek közül a leghírhedtebb tizenhárom rögzítette közvetlenül az ország területén élő németek és magyarok kollektív bűnösségét. Benešék ekkor és ezután is többször próbálták elérni a németek mellett a magyarok teljes kitelepítését is, ám ezt a szövetségesek többször visszautasították. Mindenesetre azt sikerült elérniük, hogy szláv nemzetállam eszméjébe bele nem férő magyarok pokolként éljék meg a „felszabadulást”: rájuk nézve a legsúlyosabb, 1945. augusztus 2-án, azaz hetven éve kiadott 33. elnöki dekrétum – a korábbi kassai programmal összhangban – a háború fő felelő-

seinek kikiáltva automatikusan megfosztotta a magyarokat állampolgárságuktól (mindössze 3 százalékuk tarthatta meg), ezzel a nyugdíjuktól, állami járadékoktól, állami, később magánalkalmazotti státusaiktól, betiltották a magyar nyelv használatát a közéletben, kizárták a magyar hallgatókat az egyetemekről, feloszlatták a magyar kulturális egyesületeket, befagyasztották a magyarok bankbetétjeit. Elkobozták, majd csehek és szlovákok között osztották szét a németek és magyarok földjeit. Mintegy negyvenezer magyart Csehország legtávolabbi részébe, az egykor németek által lakott Szudéta-vidékre vittek kényszers munkára.

Másfél százezren kitelepítve

A mintegy hárommillió némettel ellentétben a magyarok totális kitelepítését a szövetségesek nem engedélyezték, ettől függetlenül Csehszlovákiában kényszers munkatáborokban dolgoztatták magyarok tízezreit. Ezzel és szovjet nyomással végül rábírták az ideiglenes magyar kormányt a lakosságcsere-egyezményre. A szerződést 1946. február 27-én írta alá a két fél, eszerint lényegében a Magyarországról jelentkező szlovákok számával azonos számú magyart telepíthettek ki a csehszlovákok.

Benešék Magyarországon főleg szegény szlovákokat toboroztak, akiket a felvidéki magyarok jómódú gazdaságainak megszerzésével kecsegtettek. Az így átcsábított mintegy hetvenezer szlovákért áttelepített magyarokon felül még kötelező jelleggel Magyarországnak át kellett vennie a csehszlovák népbíróóságok által koncepciós perekben háborús bűnösnek nyilvánított mintegy hetvenötezer magyart – jellemzően azért, mert 1938-ban, Felvidék déli sávjának visszatérésekor felvették a magyar állampolgárságot. A vagyoni különbségek is óriásiak voltak: a magyarok tízszer annyi földet hagytak maguk mögött, mint amennyit cserébe kaptak a szlovákoktól. A folyamatot a „reszlovakizáció” tetőzte be, ennek során a Beneš-dekrétumok alapján elvett állampolgárságot visszaadták azoknak a magyaroknak, akik hajlandók voltak szlováknak vallani magukat, és így visszakapták állampolgárságukat és elkobzott vagyonukat. A maradék négyszázezres magyarság széttelepítésére és asszimilációjára végül paradox módon a kommunista hatalomátvétel miatt nem került sor.

Sztálin békét akar

Bár 1946. március 28-án az új csehszlovák országgyűlés visszamenőleg törvényerőre emelte az elnöki rendelkezéseket, a korábban magyarokat háborús bűnösnek bélyegző Klement Gottwald 1948-ban megalakuló kommunista kormánya moszkvai nyomásra visszább vett a magyarok üldözéséből, az év végére hűségeskü fejében a magyarok is visszakaphatták állampolgárságukat, Prága elengedte a magyar jóvátételi kötelezettséget a megszerzett felvidéki magyar vagyon fejében, 1954-ben pedig eltörölték a „reszlovakizációs” határozatokat.

Máig ható gyalázat

Ami megdöbbenő, hogy a rendelkezések ma is érvényben vannak, a cseh és szlovák öntudat szerves részét képezik. Bár Csehszlovákia 1992-ben megszűnt, a két utódállam egyike sem volt hajlandó hatályon kívül helyezni a magyarok és németek millióinak üldözésére alapot adó Beneš-dekrétumokat.

A két ország történészei nemrégiben pedig úgy nyilatkoztak, hogy értelmetlen lenne eltörölni a dekrétumokat, mi több, azt is elhangzott, hogy a magyarok kitelepítése meg sem történt.

A cseh közvélemény sem áll jobban ezen a téren, mint a szlovák. 2013-ban Karel Schwarzenberg elnökjelöltként kijelentette, hogy emberi jogokat tipró dekrétumai és az erre alapozottan végrehajtott jogsértések miatt Beneš ma jó eséllyel Hágában vonná felelősségre. Kijelentése miatt ellenlábas, Miloš Zeman viszont közölte: elfogadhatatlannak tartja, hogy Schwarzenberg a Cseh Köztársaság elnöke legyen, és közölte, az elnökjelölt úgy beszélt, mint egy szudétanémet.

Kollektív bűnösség elve az EU-ban?

Ugyanakkor a kollektív bűnösséget is kimondó dekrétumok nemcsak erkölcsi és nemzetközi jogi szempontból aggályosak, de az Európai Unió alapelveivel is összeegyeztethetetlenek, ennek ellenére hatályon kívül helyezésükre sem a csatlakozás előtt, sem azután nem voltak hajlandók a csehszlovák utódállamok, jóllehet az uniós jog elméletileg automatikusan felülírja a rendelkezéseket.

Sőt, 2007 szeptemberében a szélsőségesen magyarellenes Szlovák Nemzeti Párt kezdeményezésére a szlovák pártok megszavazták a dekrétumok sérthetetlenségéről szóló parlamenti határozatot. Előrelépés azóta sem történt, hiába követelte a dekrétumok eltörlését a magyar fél Szlovákiától, még a szlovák–magyar Most–Híd párt kölcsönös bocsánatkérési gesztusára sem mutattak fogadókészséget. Berényi József, a Magyar Közösség Pártja elnöke nemrég a Kossuth Rádióban rámutatott: a szlovák politikusok jelentős része attól tart, ha elfogadná, hogy jogtalan, embertelen és elfogadhatatlan volt a felvidéki magyarok kitelepítése, megkérdőjeleződhetnek az államhatárok, holott a két kérdésnek nincs köze egymáshoz.

Veczán Zoltán

Molnár Imre: Magyarok és szlovákok határtalan kézfogására van most szükség

Szeptember elsejétől az ipolysági születésű neves történész, diplomata – gróf Esterházy János életének és munkásságának talán legnagyobb ismerője és értője – Molnár Imre vezeti a Pozsonyi Magyar Intézetet. Magyarországi, illetve a varsói diplomáciai képviselőten töltött „kitérője” után tér vissza ismét Pozsonyba, ahol egyetemi tanulmányait is végezte. A Pozsonyi Magyar Intézet új igazgatója a kinevezése alkalmából tartott ünnepségen mondott beszédében a szlovák-magyar párbeszéd, a két nemzet közötti kézfogás szükségességét hangsúlyozta:

Molnár Imre és Czimbalmosné Molnár Éva, Magyarország pozsonyi nagykövete

„Az elmúlt napokban tettük el Budapesten Ébert Tibor író, költő, zeneművészt, filozófust vagy, ahogy egymás között hívtuk az egyik utolsó pressburger mohikánt. Ha 1945 után nem kellett volna családjával együtt kényszer alatt sürgősen elhagynia szülővárosát, akkor ma e teremben talán mindenki tudná, kiről beszélek. Így legfeljebb a szakmabelieknek lehet fogalmuk arról, micsoda ragyogó intellektust és polihisztert ve-

szítettünk el személyében. Vesztítettünk, mi magyarok és szlovákok, de itt és most, legfőképp pozsonyiak. Tibor ugyanis sosem tudott elszakadni e háromnyelvű, vagyis három kultúrájú város szellemi búvőkörétől. Könyveit legtöbbször ezzel a két szóval dedikálta: „pozsonyi kézfogással”. E magában hordozott kézfogási szándékra egykori szeretett városában azonban sokáig nem akadt fogadókészség, mint ahogy a magyar oldalon sem akadtak sokan, akik követni kívánták Tibor nemes szándékból fakadó gesztusát.

A sok mindennel, de leginkább a történelmi örökségünkkel terhelt szlovák–magyar kapcsolatrendszer napjainkban úgy tűnik, új fejezet előtt áll: kormányközi kapcsolataink atmoszférája, talán sose volt oly kedvező, mint napjainkban. Minden okunk meg volna hát abban reménykedni, hogy ez a kedvező csillagállás kisugárzik majd szellemi, kulturális, gazdasági és társadalmi kapcsolatainkra is. Persze kapcsolataink javulását hiba lenne csak az épp hatalmon lévő politikai

elitek egymáshoz való viszonyától remélni. Már csak azért is, mert mindnyájan tudjuk, hogy „a kormányok élete mulandó, az értékeké viszont örök”. Épp ezért a pozitív folyamat továbbviteléhez mindannyiunk erőfeszítésére szükség van.

A magyar és a szlovák kultúra egymáshoz való közelítése látszólag nehéz feladat, hisz két külön hagyományrendszer azonos kódjait kell egymáshoz illeszteni. Mégis balga dolog lenne fel nem ismerni, hogy a magyar és a szlovák kultúra genezise ugyanarra a kiindulási alapra vezethető vissza, azaz az európai kereszténység gyökereihez. Ebben a környezetben élt és ölelkezett egymással a XIX századig békességben nemzeteink kulturális fejlődése, szavakat, kifejezéseket, nyelvtani és gondolati struktúrákat kölcsönadva és kölcsönvéve egymástól. Mi más lenne magyarázata mindkét kultúra szépségének és gazdaságának, mint a folytonos szimbiózis és kölcsönhatás által formálódó sokszínűség. A XIX sz. vége és a XX. sz. eleje azonban sajnos véget vetett e szerves fejlődésnek, s vele együtt a közép-európai összetartozás-tudatból fakadó egyensúlyérzetnek is.

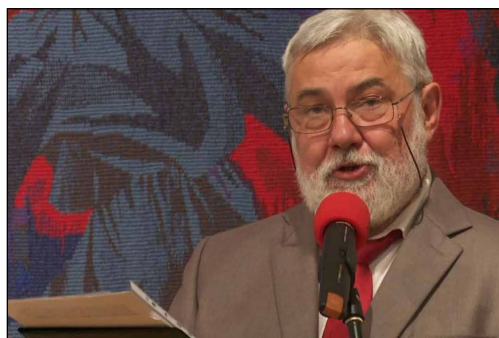
Szlovák értelmiségiek gyakran felróják a magyarok szerintük túlságosan is múltba forduló magatartását. A magyarok viszont épp azt nem értik, a szlovák történelemszemlélet miért önti ki a fürdővízzel együtt egy ezredévnyi közös történelem számtalan együtt létrehozott értékét és gyümölcsét. Pedig több empátiával valahol a félúton is találkozhatnánk, pl. úgy, hogy a szlovákok azzal a felismeréssel akceptálnák a múlt iránti magyar tiszteletet, hogy ebben bizony bőven benne foglaltatik a nemzetiségek, köztük a szlovákok őseivel való békés együttélés egykor létező valósága is. Magyar részről viszont a történelmi múlt lefoglalása helyett gyakrabban kéne hangoztatni az egykor közösen megteremtett haza fenntartását szolgáló nemzetiségi részvételt is.

Egyik, magyar–szlovák kapcsolatokért aggódó jeles értelmiségi barátom keseregve veti fel írásában, hogy mi magyarok és szlovákok Európa műveltebb népei szemében hovatovább neveltségessé válunk érthetetlen és kicsinyes vitáinkkal. Sok igazság van ebben, de attól tartok a valóság ettől prózaibb: Európa műveltebb népeit, ha léteznek még manapság ilyenek (?) vajmi kevésbé érdeklik a mi vitáink, látszat vagy valós konfliktusaink. Kedves Barátaim, attól tartok, magunkra maradtunk. Ha tetszik, ha nem, rajtunk múlik hát, miként rendezzük be egymás melletti létünket. Békében vagy egymással szembeni permanens gyanakvásba kívánunk-e élni?

A MKI igazgatójaként azt szeretném, ha e ház, a kommunikáció színtereként szolgálna a békességet. Épp ezért szeretném, ha kapuja mindig nyitva állna a magyar–szlovák, de hivatásából adódóan a magyar–magyar párbeszéd számára is. Szeretném, ha e párbeszédben lassan megszűnnének közöttünk a tabu témák, s kísérletet tennénk álláspontjaink közelítésre a mégoly nehéz témákat

illetően is, mint amilyen Esterházy János életművének értékelése. Munkám során arra törekszem, hogy ennek a párbeszédnek a szelleme Pozsonyon kívül minél több szlovákiai és magyarországi településen is elterjedjen. Elődeim példáját követve örülnék, ha magyar és szlovák civilszervezetek egyaránt otthonuknak éreznék a PM Intézetet és szolgáltatásait. Fontosnak tartom, hogy a kulturális és gazdasági együttműködésünk különböző területei kölcsönösen kiegészítsék és felerősítsék egymást.

Magyarország számára fontos kérdés Szlovákia sikeres gazdasági és kulturális teljesítménye. Egyrészt azért, mert e sikerek elérésében a szlovákok mellett az itt élő magyarság is kiveszi részét. Másrészt viszont, könnyű belátni, hogy Szlovákia gyarapodásával (a magyar-szlovák kulturális és gazdasági együttműködéssel) a közép-európai régió is erősödik. Az a Közép-Európa, mely most maga is pártfogásra és megerősítésre vár, identitásában és geopolitikai sebezhetőségében egyaránt. DE ezt a Közép-Európát, megvédeni csak együtt tudják az évszázadok során itt berendezkedő népek és nemzetek. Azok, akik közös hazájukként ragaszkodnak e térség gyönyörű tájaihoz, gazdag történelmi, kulturális örökségéhez, s akik egymás egyenrangú szomszédjaként továbbra is otthon szeretnék itt érezni magukat, nyelvi, nemzetiségi, vallási vagy társadalmi megkülönböztetés nélkül. Ehhez azonban kézfogásra van szükség sok-sok olyan kézfogásra, melyre a néhai Ébert Tibor is vágyott kettőtört élete folyamán. Magyarok és szlovákok határtalan kézfogására. Kézfogásra, mely most sokkal inkább, mint bármikor, az életet és a jövőt jeleníti meg számunkra.

E tényre és Ébert Tibor emlékére hivatkozva a pozsonyi Magyar Kulturális Intézet 2016-tól „Kézfogás Díjat” alapít, melyet minden évben, egy alkalommal olyan személynek szeretnénk átadni, aki munkásságával a legtöbbet teszi a magyar és a szlovák nemzet közeledéséért, s a Közép-Európai összetartozás megerősítéséért.

Megköszönve elődeim e téren kifejtett munkásságát, s itt külön kiemelném, Cimbalmosné M. É. nagykövetasszonyt, aki 200–2005 között volt az intézet igazgatója, illetve közvetlen elődömet Kollai Istvánt, akit külön tisztelettel köszöntök körünkben (kedves feleségével együtt). Megköszönve mindenki, különösen az itt jelenlévők, fenti célt szolgáló eddigi fáradozást, az empátiára és toleranciára épülő párbeszéd és együttműködés folytatására kérem és várom mindnyájukat, közös jövőnk, s közös hazánk, Közép-Európa szebb és boldogabb jövője érdekében.”

-
df-

Felvidéki Magyarok - elektronikus folyóirat - Kiadta a SZÖVETSÉG A KÖZÖS CÉLOKÉRT (SZAKC)
Felelős kiadó: POGÁNY ERZSÉBET, a SZAKC igazgatója / Kapcsolat: 815 57 Pozsony, Május 1. tér 10-12.
815 57 Bratislava, nám. 1. mája 10-12., e-mail: szovetseg@szakc.sk
Szerkesztette: SZÚCS DÁNIEL

2015/3.

A FOLYÓIRAT MEGJELENÉST A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP TÁMOGATTA.

